ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DEVLET ORMAN İŞLETMELERİNDE MESLEKİ YETERLİLİK SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (KASTAMONU ÖRNEĞİ)

Ebru KAYAOĞLU GÜDEK

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

ÇANKIRI
2023

Her hakkı saklıdır

TEZ ONAYI

Ebru KAYAOĞLU GÜDEK tarafından hazırlanan **"Devlet Orman İşletmelerinde Mesleki Yeterlilik Sürecinin Değerlendirilmesi (Kastamonu Örneği)"** adlı tez çalışması 03/07/2023 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Danışman **:** Dr. Öğr. Üyesi Seda ERKAN BUĞDAY

Jüri Üyeleri **:**

Başkan **:** Prof. Dr. Sezgin AYAN
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Kastamonu Üniversitesi

Üye **:** Dr. Öğr. Üyesi Seda ERKAN BUĞDAY
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Üye **:** Dr. Öğr. Üyesi Alper BULUT
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Kastamonu Üniversitesi

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. Hamit ALYAR

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "**Devlet Orman İşletmelerinde Mesleki Yeterlilik Sürecinin Değerlendirilmesi (Kastamonu Örneği)**" konulu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tezin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı, tezde kullandığım eserleri usulüne göre kaynak olarak gösterdiğimi, tezin Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nden başka bir bilim kuruluna akademik amaç ve unvan almak amacıyla vermediğimi ve bu çalışmanın Çankırı Karatekin Üniversitesi tarafından kullanılan "Bilimsel İntihal Tespit Programı"yla tarandığını, "intihal içermediğini" beyan ederim. Çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm. Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim (03/07/2023).

Ebru KAYAOĞLU GÜDEK

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

DEVLET ORMAN İŞLETMELERİNDE MESLEKİ YETERLİLİK SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (KASTAMONU ÖRNEĞİ)

Ebru KAYAOĞLU GÜDEK

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Seda ERKAN BUĞDAY

Türkiye'de Mesleki Yeterlilik Kurumunun faaliyete geçmesi ve akabinde bazı mesleklerde ulusal mesleki yeterlilik belgelerinin zorunlu hale gelmesi ile ormancılık faaliyetlerinde bulunan bir kesimin belgelendirilme süreci gündeme gelmiştir. Buradan hareketle bu çalışmada; Türkiye ormancılığında önemli bir yere sahip olan orman üretim işçilerinin ulusal mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirilmesinden sonraki süreçte orman idaresi görevlilerinin orman üretim işçileri ile ilgili gözlemlerine bağlı olarak gelişimlerini ortaya koymayı amaçlanmıştır. Bu amaçla Kastamonu ilinde faaliyette bulunan orman işletme müdürlüklerinde ve bölge müdürlüğünde görev yapan orman mühendisi, orman endüstri mühendisi ve orman muhafaza memurlarının katılımı ile bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler betimleyici yüzde ve frekans analizi ile değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler hem meslek gruplarına hem de katılımcıların cinsiyetlerine göre değerlendirilmiştir. Genel olarak; katılımcılar ulusal mesleki yeterliliklerden "orman üretim işçiliği" yeterliliğini bilmektedir. Katılımcılar, ulusal mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin emvali sürütme, yükleme ve boşaltma işlerine göre, ağaç kesme ile ilgili birimde genel anlamda yeterli olduklarını düşünmektedir. Buna karşılık orman üretim işçilerinin, ulusal mesleki yeterlilikte zorunlu birim olan iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve iş organizasyonu ile ilgili olarak daha az yeterli oldukları tespit edilmiştir. Katılımcılar ulusal mesleki yeterlilik sürecine genel anlamda inanmakta ve ormancılığa olumlu katkıları olacağını düşünmektedirler. Ulusal mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirme sürecinin istenilen amaca ulaşabilmesi için, orman üretim işçiliği için eğitimlerin verilmesi, belgelendirme sonrası ise kurumun mevzuatında yapacağı düzenlemelere bağlı denetimler ile ormancılık faaliyetlerinin nitelikli işgücü ile gerçekleştirilmesi sağlanabilir.

2023, 72 sayfa

ANAHTAR KELİMELER: Mesleki yeterlilik, Orman işçisi, Orman muhafaza memuru, Orman mühendisi

ABSTRACT

Master of Science Thesis

EVALUATION OF OCCUPATIONAL QUALIFICATION PROCESS IN STATE FOREST ENTERPRISES (A CASE OF KASTAMONU)

Ebru KAYAOĞLU GÜDEK

Çankırı Karatekin University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Forest Engineering

Advisor: Asst. Prof. Dr. Seda ERKAN BUĞDAY

The process of certification of a section engaged in forestry activities has come to the fore as the Vocational Qualifications Authority became operational in Turkey and subsequently national vocational qualification certificates became obligatory in some professions. From this point of view, to reveal the developments related to the observations of forest management officials about forest production workers in the process after the forestry production workers, who have an important place in Turkey's forestry, are certified with the national vocational qualification certificate is aimed in this study. For this purpose, a survey study was conducted with the participation of forest engineers, forest industrial engineers and forest protection officers working in forest management directorates and regional directorates operating in Kastamonu province. The obtained data were evaluated with percentage and frequency analysis. The data obtained as a result of the study were evaluated according to both the occupational groups and the gender of the participants. Generally; participants know the "forest production workmanship" competency, which is one of the national professional qualifications. Participants think that forestry production workers with national vocational qualification certificates are generally sufficient in the unit related to cutting trees, according to their plowing, loading, and unloading works. On the other hand, forestry production workers are less competent in occupational health and safety, environmental protection, and work organization, which are mandatory units in national professional competence has been determined. Participants generally believe in the national vocational qualification process and think that it will make positive contributions to forestry. For the certification process to reach the desired goal with the national professional qualification certificate, trainings for forestry production workers can be provided, and forestry activities can be carried out with qualified workforce after certification, depending on the regulations to be made in the legislation of the institution.

2023, 72 pages

Keywords: Professional qualification, Forest labor, Forest guard, Forest engineer

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

“Devlet Orman İşletmelerinde Mesleki Yeterlilik Sürecinin Değerlendirilmesi (Kastamonu Örneği)” isimli bu çalışma Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalında yüksek lisans tez çalışması olarak hazırlanmıştır.

Tez çalışmasının her aşamasında bana her konuda rehberlik eden, anlayış gösteren ve rehberlik eden sayın hocam Dr. Öğretim Üyesi Seda ERKAN BUĞDAY’a çok teşekkür ederim. Çalışmanın son haline ulaşmasında sağladıkları destek ve katkılarından dolayı sayın hocalarım Prof. Dr. Sezgin AYAN ve Dr. Öğr. Üyesi Alper BULUT’a şükranlarımı sunarım. Aynı zamanda tez çalışması sürecinde anket çalışmasına katılan tüm Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü’nün mühendis ve orman muhafaza memurlarına ayrıca teşekkürü bir borç bilirim. Veri toplama sürecinde bana yardımcı olan Mesleki Yeterlilik Kurumu personeline teşekkür ederim.

Çalışma sürecinde bana destek olan aileme ve sevgili eşime teşekkür ederim.

Ebru KAYAOĞLU GÜDEK
Çankırı, Temmuz 2023

İÇİNDEKİLER

ÖZET i
ABSTRACT ii
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR iii
İÇİNDEKİLER iv
SİMGELER DİZİNİ vi
KISALTMALAR DİZİNİ vii
ŞEKİLLER DİZİNİ viii
ÇİZELGELER DİZİNİ 1
1 GİRİŞ 3
2 LİTERATÜR ÖZETİ 6
2.1 Ormancılıkta Mesleki Yeterlilik 6
2.2 Mesleki Eğitimin Önemi Üzerine Yapılan Çalışmalar 8
3 MATERYAL VE METOT 14
3.1 Materyal 14
3.2 Metot 16
4 BULGULAR 18
4.1 Mesleki Yeterlilik Belgesi Alan Orman İşçilerinin İllere Dağılımı 18
4.2 Mesleki Yeterlilik Belgesi Alan Orman İşçileri ile İlgili Yapılan Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi 22
4.2.1 Katılımcıların demografik yapısı 22
4.2.2 Ulusal mesleki yeterliliklere ilişkin bilgi düzeyi 24
4.2.3 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal mesleki yeterliliği üzerine alternatif görüşler 25
4.2.4 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal yeterliliğinin zorunlu birimleri üzerine katılımcıların görüşleri 28
4.2.5 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal yeterliliğinin seçmeli birimleri üzerine katılımcıların görüşleri 32
4.2.6 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal yeterlilik sınavlarına ilişkin katılımcıların görüşleri 39
4.2.7 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal yeterliliği belgesi alan orman üretim işçilerinin kazanımlarına ilişin katılımcıların görüşleri 44
4.2.8 Katılımcıların mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi görüşleri 48

5 TARTIŞMA VE SONUÇ 53
6 ÖNERİLER 58
KAYNAKLAR 60
EKLER 66
EK 1. Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurul Kararı 67
EK 2. Anket 68
ÖZGEÇMİŞ 72

SİMGELER DİZİNİ

α	Alfa
F	Frekans
ha	Hektar
cv	İlgilenilen özelliğin değişkenlik katsayısı
E	Kabul edilen örnekleme hata yüzdesi
m^3	Metreküp
$\bar{x}$	Ortalama
t	Öngörülen güven düzeyi
S	Standart sapma
N	Toplam örnek sayısı
%	Yüzde

KISALTMALAR DİZİNİ

E	Erkek
OECD	İktisadi işbirliği ve gelişme teşkilatı
K	Kadın
KOBİ	Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler
MEGEM	Meslek edindirme ve geliştirme merkezi
MYK	Mesleki yeterlilik kurumu
OBM	Orman bölge müdürlüğü
OGM	Orman genel müdürlüğü
OMM	Orman muhafaza memuru
M	Orman/orman endüstri mühendisi

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1 Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü konumu 14
Şekil 4.1 *"15UY0237-3 orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterlilik"* belgesini 2019-2023 yılları arasında alan orman üretim işçilerinin illere dağılımı 20
Şekil 4.2 *"15UY0236-3 orman üretim işçisi ulusal yeterlilik*" belgesini 2019-2023 yılları arasında alan orman üretim işçilerinin illere dağılımı 21

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.1 Ormancılık ile ilişkili mesleki yeterlilikler ve dayandıkları ulusal mesleki standartlar (MYK 2023a) 18
Çizelge 4.2 2019-2023 yıları arasında ormancılık sektörü ile ilgili mesleki yeterlilik belgesi alan kişi sayıları (MYK 2023b) 19
Çizelge 4.3 Katılımcıların yaş gruplarına dağılımı 22
Çizelge 4.4 Katılımcıların eğitim durumları 23
Çizelge 4.5 Katılımcıların orman teşkilatında aktif olarak çalışma süreleri 23
Çizelge 4.6 Ormancılık ile ilgili olan ulusal mesleki yeterliliklerin katılımcılar tarafından bilinme/haberdar olma oranları 24
Çizelge 4.7 Katılımcılara göre orman üretim işçiliği ulusal mesleki yeterliliğinde seçmeli birim olan ağaç kesme biriminin ağaç kesme ve boylama operatörlüğü olarak iki ayrı birim olabilirliği 26
Çizelge 4.8 "*Ağaç kesme*"'nin iki ayrı operatörlük olarak ayrılması gerektiğini düşünen katılımcıların görüşleri 26
Çizelge 4.9 Katılımcılara göre orman üretim işçiliği ulusal yeterliliğinde seçmeli birim olan "*emvali sürütme, yükleme ve boşaltma"* biriminin *"emval sürütme"* ile *"emval yükleme-boşaltma"* operatörlüğü olarak iki ayrı birim olabilirliği 27
Çizelge 4.10 "*Emvali sürütme, yükleme ve boşaltma*" seçmeli biriminin iki ayrı operatörlük olarak ayrılması gerektiğini düşünen katılımcıların görüşleri 28
Çizelge 4.11 Orman üretim işçilerinin "*iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat*"ı hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların meslek gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri 30
Çizelge 4.12 Orman üretim işçilerinin "*iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat*"ı hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların cinsiyetlerine göre önermeler hakkındaki görüşleri 30
Çizelge 4.13 Orman üretim işçilerinin "*ağaç kesme ve boylama*" hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların meslek gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri 33
Çizelge 4.14 Orman üretim işçilerinin "*ağaç kesme ve boylama*" hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların cinsiyet gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri 34
Çizelge 4.15 Orman üretim işçilerinin "*sürütme, yükleme ve boşaltma*" hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların meslek gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri 36
Çizelge 4.16 Orman üretim işçilerinin "*sürütme, yükleme ve boşaltma*" hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların cinsiyete göre önermeler hakkındaki görüşleri 37

Çizelge 4.17 Orman üretim işçilerinin mesleki yeterlilik sınavları ile ilgili olarak katılımcıların meslek gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri 40
Çizelge 4.18 Orman üretim işçilerinin mesleki yeterlilik sınavları ile ilgili olarak cinsiyet gruplarına göre katılımcıların önermeler hakkındaki görüşleri 41
Çizelge 4.19 Ulusal mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirme sürecinin orman üretim işçiliğine ve dolayısıyla ormancılığa olan katkılarına ilişkin önermeler hakkında katılımcıların meslek gruplarına göre görüşleri 45
Çizelge 4.20 Ulusal mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirme sürecinin orman üretim işçiliğine ve dolayısıyla ormancılığa olan katkılarına ilişkin önermeler hakkında katılımcıların cinsiyet gruplarına göre görüşleri 46
Çizelge 4.21 Ulusal mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi için yapılan önermelere ilişkin meslek guruplarına ayrılmış katılımcı görüşleri 49
Çizelge 4.22 Ulusal mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi için yapılan önermelere ilişkin cinsiyet guruplarına ayrılmış katılımcı görüşleri 50

1 GİRİŞ

Türkiye'nin coğrafik özelliklerinin çeşitlilik göstermesi, farklı iklim yapılarının olması ve bunlara bağlı olarak gelişen orman varlığı resmi rakamlara göre bugün Türkiye yüzölçümünün yaklaşık %29,4'ünü kaplamaktadır (OGM 2021). Türkiye'de orman varlığı içinde 23100 köy ve bu köylerde yaklaşık olarak 7 milyon orman köylüsü yaşamaktadır (OGM İstatistik 2020). Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde yer alan köylerde yaşayanlar; orman köylüsü olarak tanımlanmaktadır. Orman köylüleri; Türkiye'nin en yoksul kesimi olarak literatürde yer almaktadır (Duruöz vd. 1976, Geray 1989, Atmış 2010, Özden ve Erkan Buğday 2015; Erkan Buğday ve Özden 2017). Temel geçim kaynakları orman varlığı ile oldukça yakın ilişkili olan orman köylüleri; verimli ormanların bulunduğu bölgelerde genellikle orman üretiminde aktif rol oynarken, orman işletmeciliğinin yoğun olarak gerçekleşmediği verimli ormanlarının daha az olduğu bölgelerde orman üretimi ile daha az ilişkili olmalarının yanında; ormancılık faaliyetlerinin bir ayağı olan ağaçlandırma faaliyetlerinde ve odun dışı orman ürünleri üretiminde çalışmaktadırlar.

Türkiye'de orman işçisi/emekçisi diğer emek gruplarına göre farklı özellikler taşımaktadır. Öncelikli olarak orman işçiliği tehlikeli, açık hava koşullarında, dönemlik işleri kapsamaktadır (Acar ve Şentürk 1999, Şentürk ve Acar 1999). Ayrıca orman işçiliği, çoğunlukla orman içi veya bitişiğinde yaşayan ormanı tanıyan, orman ile ilişkilerinde bir kültür oluşacak kadar yaşamlarının bir parçası (Daşdemir ve Kanburoğlu 2009) haline gelen bireylerin her hâlükârda yaptığı bir meslek olarak tanımlanabilir. Orman işçiliği üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, orman işçilerinin kurdukları kooperatifler ile örgütlendikleri (Alkan ve Demir 2013, Daşdemir ve Karcı 2021, Sarıtaş ve Türker 2022), yaşadıkları orman köylerinde geçimlerini sağlayamadıkları takdirde işgücü göçü yaptıkları (Tolunay vd. 2005, Daşdemir ve Kanburoğlu 2009, Alkan 2014), genel olarak orman işçiliğinin zor şartları nedeni ile yeni gelen jenerasyonlar bu mesleğe sıcak bakmamaktadırlar (Daşdemir ve Kanburoğlu 2009, Toksoy vd. 2008).

Orman köylüsünün ormancılık faaliyetlerinde çalıştırılması kanunlar ile de desteklenmektedir. Başta 1982 Anayasası olmak üzere, 6831 Sayılı Orman Kanunu, 310

Sayılı Oduna Dayalı Orman Ürünlerinin Üretim İşlerine Ait Tebliğ gibi ormancılık ile ilgili birçok yasal düzenlemede orman köylülerinin ormancılık faaliyetlerinde işlendirilmesi ve bu işlendirme süreçlerinin açıklaması yapılmaktadır (Anonim 1956, Anonim 1982, Anonim 2019). Yakın zamana kadar bir orman köylüsünün orman işinde çalışabilmesi için "orman köylüsü" olduğunu belirtilir bir belge ile ilan edilen orman işine başvurması yeterli iken, bugün Oduna Dayalı Orman Ürünleri Üretim İşlerine Ait Tebliğ'de orman köylüsü olmanın yanında ormancılık faaliyetlerinde "mesleki yeterlilik" sahibi olduklarını belgelemeleri gerekmektedir (Anonim 2019).

Bugün Türkiye'de ormancılıkta yeterlilik konuları; Türkiye'de belirlenen 27 ana sektörden biri olan "*Ağaç İşleri, Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Sektörü*" başlığı altında yer almaktadır (MYK 2023a).

Türkiye'nin mesleki yeterlilik süreci 1992-2000 yılları arasında Türkiye İş Kurumunun Dünya Bankası desteği ile gerçekleştirdiği "*İstihdam ve Eğitim Projesi*" ile başlamıştır (URL 1). Türkiye'nin içinde bulunduğu bugün ki mesleki yeterlilik süreci, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile olan ilişkilerini geliştirme çabaları ile sıkı ilişki içindedir. Nitekim; Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 1995 yılında 1996 yılını "*Avrupa Hayat Boyu Öğrenme Yılı*" olarak belirlemesi ile Avrupa'da başlayan hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmalar ve ardından; Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 23 Nisan 2008 tarihinde yayınlamış olduğu "*hayat boyu öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesinin kurulması hakkındaki tavsiyesi*" (EU 2008) ile iyice şekillenen süreçte Türkiye'de Avrupa Birliği üyelik sürecindeki ülkelere dahil olmuştur (MYK 2015a). Türkiye; bu süreçte Avrupa Yeterlilik Çerçevesine uyumlu olarak "*Türkiye Yeterlilik Çerçevesi*"'ni oluşturmuştur (MYK 2015a). Ardından ulusal meslek standartları oluşturulmuştur ve günümüzde hala sektörleri ulusal meslek standartları oluşturulmaya devam etmektedir. Oluşturulan bu standartlar dahilinde mesleklerin başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi amaçlanmıştır.

Türkiye'de ormancılık sektörü ulusal mesleki yeterlilikleri: *"15UY0236-3 orman üretim işçisi"; "15UY0237-3 orman yetiştirme ve bakım işçisi"*; *"17UY0283-2 odun dışı ürün toplayıcısı (yerden)"*; *"17UY0284-3 odun dışı ürün toplayıcısı (yüksekten)", "17UY0282-4 alan kılavuzu"* olarak sıralanmaktadır. Oluşturulan bu yeterlilikler ile

orman içinde aktif olarak rol oynayan orman köylülerinin *"hayat boyu öğrenme"* ve aynı zamanda *"meslekte yeterlilik", "iş güvenliği"* gibi temel konularda belirli bir standarda erişebilmeleri sağlamakta ve dönem dönem bu standartları koruyup korumadıklarını ölçülmektedir.

Ormancılık ile ilgili ulusal mesleki yeterliliklerin amaçları; orman üretim işçiliğinde; meslek ile ilgili bilgi ve beceri sahibi kişilerin mesleki yeterliliklerini tasdiklemek ve genel anlamda orman üretim işçiliği mesleğinde kaliteyi artırmaktır (MYK 2015b, 2017a, 2017b, 2017c, 2020). Bu amaçlara Mesleki Yeterlilik Kurumu aracılığı ile ormancılık mesleğini yapan kesimin mesleki gelişimi sağlanmakta, istihdam edilen orman köylüsünün aynı zamanda mesleki becerisi belirli bir standarda ulaşmaktadır. Özellikle orman işletmeciliğinin gelişimi için bu husus oldukça önemlidir. Ayrıca, sosyal devlet anlayışı gereği orman köylüsünün kalkınması için ormancılık sektörü açısından orman köylüsüne verilen özel haklar, orman üretim işçiliği, ağaçlandırma gibi faaliyetlerde öncelikli olmalarının yanında mesleki bakımdan yeterliliğe ulaşmaları da Türk ormancılığı bakımından oldukça önemlidir. Bu nedenle oldukça uzun bir geçmişe sahip mesleki yeterlilik sürecinin sonunda gelinen noktada devlet orman işletmelerinde orman üretim işlerinde çalışan orman köylüsünün ulusal mesleki yeterlilik belgelendirmesi öncesi ve sonrası karşılaştırılmasının akademik ve işletmecilik açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Bu amaçla; gerçekleştirilen çalışmada ulusal mesleki yeterlilik belgeli üretim işçilerini çalıştıran devlet orman teşkilatı personelinin gözlemleri ve görüşlerine başvurulmuştur. Elde edilen sonuçlar analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Yapılan bu tez çalışmasının Türkiye'de ormancılık sektöründe mesleki yeterlilik sürecinin gelişmesi ve şekillenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2 LİTERATÜR ÖZETİ

Çalışmanın bu bölümünde ulusal mesleki yeterlilik üzerine yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları Yükseköğretim Kurulu'nun "ulusal tez merkezi" internet sayfasında taranmıştır (URL 2). 2022 yılı sonu itibariyle toplam 75 adet yüksek lisans ve 10 adet doktora tezi olmak üzere toplam 85 adet tez çalışması gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Çalışmalarda mesleki yeterlilik konusu farklı uzmanlıklar üzerinden ele alındığı görülmektedir. Bu çalışmalar incelendiğinde, eğitim öğretim konusunda 60 adet tez yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca din, kamu yönetimi, turizm, ulaşım, tekstil, sağlık, spor gibi konu başlıklarında da tez çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Çalışmalarda kullanılan yöntemler incelendiğinde ve veri toplama tekniği olarak anket çalışmasının yoğun olarak uygulandığı görülmüştür. Bunun yanında ilişkisel tarama yöntemi, tarama yöntemi, genel tarama yöntemi, iş analiz yöntemi, karma yöntemler gibi çok çeşitli yöntemler kullanılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde ulusal mesleki yeterlilik süreci ile ilişkili çalışmalar incelenmiş ve "*ormancılıkta mesleki yeterlilik*" ve "*mesleki eğitimin önemi üzerine yapılan çalışmalar*" olmak üzere iki başlık altında verilmiştir.

2.1 Ormancılıkta Mesleki Yeterlilik

Yapılan literatür incelemesinde; ormancılıkta mesleki yeterlilik konusu ile ilgili olarak yayınlanmış eserlerin diğer sektörlere kıyasla oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bununla beraber mesleki yeterlilik konusunda gerçekleştirilen çalışmalara örnekler aşağıda verilmiştir.

Soncu (2016) çalışmasında, ormancılıkta üretim işlerinde ağacın kesilip, devrilmesi ve boylanması sürecini iş sağlığı ve güvenliği açısından değerlendirmiştir. Bu amaçla, Bolu, Eskişehir ve Antalya'da gerçekleştirilen üretim faaliyetlerinin risk değerlendirmesini ön tehlike risk değerlendirme yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Sonuçta; yalnız çalışma, eğitimsiz çalışan, yangın, kişisel koruyucu ekipman kullanım eksikliği, ağaç üstünde yürümek vb. olarak örneklenebilen, 36 adet (14 adedi yüksek, 11 ciddi ve 11 orta öneme sahip) riskli durum tespit edildiği belirtilmiştir (Soncu 2016).

Porsuk (2021) çalışmasında, Türkiye'deki ormancılık faaliyetlerinin iş bölümleri olan orman ürünleri üretimi, orman yetiştirme ve bakım faaliyetleri ulusal meslek standartları ve yeterliliklerinin genel değerlendirmesini yapmıştır. Çalışmada meslek standartları ve ulusal yeterlilikleri sürdürülebilir orman yönetimi ilişkisi ortaya koymak amacıyla sekiz kişiden oluşan uzman ekibin iki turda görüşleri alınmıştır. Yapılan çalışma sonucunda; sürdürülebilir orman yönetim kriter ve göstergeleri ile ulusal yeterlilik alanları arasındaki ilişki incelendiğinde; orman üretim işçiliği için %39,95'inin, orman yetiştirme ve bakım işçiliğinin %43,47'si ile odun dışı ürün toplayıcılığı yerden %30 ve odun dışı ürün toplayıcılığı yüksekten %32,60'ı doğrudan etkileşim içinde olduğu belirtilmiştir (Porsuk 2021).

Engür (2021) çalışmasında, ormanda ağaçlarda tohum toplayan, budama ve benzeri işleri yapan orman çalışanları üzerinde durmuştur. Yaptıkları işlerin oldukça riskli buna karşılık ücretlerinin düşük olduğu bu işçi grubunun iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri konusunda oldukça zayıf olduklarını belirtmiş ve bu bağlamda Kastamonu ili Tosya ilçesinde ağaçlara tırmanarak tepe budaması gerçekleştiren yedi orman işçisi ile çalışılmış, çalışma sırasında verilen eğitimler neticesinde yaklaşık %20 oranında bir verim alındığı belirtilmiştir. Çalışmada orman işçilerinde farkındalık oluşturulması amaçlanmış ve nesli tükenmekte olan ve önemli bir meslek olan tırmanıcı-budayıcılığın gelişimine olumlu katkılar sağlanmıştır (Engür 2021).

Eker ve Korkmaz (2021) çalışmalarında, orman işlerinde kadınların en çok yer aldığı ağaçlandırma faaliyetleri üzerinden iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını değerlendirmişlerdir. Çalışma Mersin Orman Bölge Müdürlüğü, Silifke Orman İşletme Müdürlüğünde fidan dikim işinde çalışan 91 kadın ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada; genel olarak kadın işçilerin iş sağlığı ve güvenliği hususunda yeterli bilgileri olmadığı, bireylerin işe uygunluk ile ilgili herhangi bir değerlendirmeden geçmediği, mesleki yeterlilik belgesinin henüz çalışanlardan talep edilmediği, iş yerinde işe başlamadan önce orman çalışanı tarafından yapılan bilgilendirme haricinde herhangi bir eğitim almadıkları gibi çeşitli sonuçlar ortaya koymuşlardır. Çalışmada ağaçlandırma işlerinde çalışanların iş-işçi ve işyeri sağlık, güvenlik vb. konularda eğitim almaları, mesleki yeterlilik

belgesine sahip olmaları, iş yeri risklerinin ortaya konulması gibi önerilerde bulunmuşlardır (Eker ve Korkmaz 2021).

Güloğlu ve diğerleri (2022) çalışmalarında, devlet orman işletmelerinde orman ürünleri üretim sürecinde ormanda meydana gelebilecek iş kazalarında orman işletmelerinin hukuki sorumlulukları ortaya konulmuştur. Çalışmada orman işlerinin vahidi fiyat ve dikili satış usulleri ile gerçekleştirilmesi durumlarına bağlı olarak, orman iş kazalarında yargı kararlarını değerlendirmiştir. Bunun yanında genel anlamda orman işlerinin tehlikeli iş sınıfında yer alması ve kaza risklerine değinilmiş ve mesleki yeterlilik belgesine vurgu yapılmıştır (Güloğlu vd. 2022).

Ayrıca yapılan literatür incelemesinde; Daşdemir ve Karcı (2021), orman köylülerinin mesleki yeterlilik belgesi alması hususunda ormancılık kooperatiflerinin önemli sorumluluklar düştüğünü vurgulamışlardır. Cesur (2021) çalışmasında, ormancılık işlerinde mesleki yeterlilik belgesi istenmesinin özellikle kadın işçilerin orman üretim işlerinden uzaklaşmasına neden olduğuna vurgu yapmıştır. Şafak (2022) ise mesleki yeterlilik kurumu, halk eğitim ve özel eğitim merkezlerinde alınan eğitimlerin orman personelinin niteliğini arttırdığını vurgulamaktadır.

2.2 Mesleki Eğitimin Önemi Üzerine Yapılan Çalışmalar

Çoban (2007) çalışmasında, Avrupa Birliği üye ülkelerin ve üyelik aşamasındaki ülkelerin de içinde bulunduğu mesleki eğitim ile ilgili gelişmeleri değerlendirmişlerdir. Bu amaçla, Türkiye'de sanayi sektöründe yer alan ve İstanbul Sanayi Odasına kayıtlı KOBİ'lerden 467 katılımcı ile bir anket çalışması gerçekleştirmiştir. Çalışma sonucunda; genel olarak işletmelerin mesleki eğitim veren bölümlerinin olduğu, mesleki eğitimin öneminin farkında oldukları, buna karşılık ülkede mesleki eğitim ile ilgili yapılan çalışmalardan çoğunun haberdar olmadığı sonuçlarına varılmıştır (Çoban 2007).

Anapa (2008) çalışmasında, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde gerçekleştirdiği atılımlardan mesleki ve teknik eğitimde gerçekleştirilen çalışmalar

incelenmiştir. Çalışmada genel olarak; dünyada yaşanan ekonomik ve teknolojik gelişmelerin etkisi ile mesleklerin gelişimini ve eğitimi aynı zamanda yaşam boyu öğrenmenin önemine vurgu yapılmıştır. Ayrıca, mesleki eğitimde orta öğretimden ön lisansa sınavsız geçişler, Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun kurulması gibi Türkiye'de gerçekleştirilen uygulamalar değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda gerçekleştirilen bu gibi girişimlerin sadece Avrupa Birliği'ne uyum sürecinin tamamlanmasında kullanılmaması, aynı zamanda gerçek hayata uygulanması ve benimsenmesi gerektiği ifade edilmiştir (Anapa 2008).

İşseveroğlu ve Gençoğlu (2011) çalışmalarında, Türkiye'de meslek yüksekokullarının bölgesel dağılımlarını, bölgelerin ekonomik etkinliklerdeki yerlerini dikkate alarak değerlendirmiştir. Yapılan çalışmada mesleki bilgi ve becerinin edinildiği ara eleman ve mesleki eğitim konularında önemli bir yeri olan meslek yüksekokullarının dağılımını ortaya koymuşlardır. Türkiye'deki bölgesel eşitsizliklere de dikkat çeken yazarlar bölgelerin özellikleri ve bunlarla ilişkili iş kollarına ara eleman yetiştirebilecek ve mesleki eğitim verebilecek meslek yüksekokullarının dağılımının bu çerçevede yapılması gerektiğini vurgulamışlardır (İşseveroğlu ve Gençoğlu 2011).

İşler (2012) çalışmasında, bu yüzyılın bilimsel ve teknolojik gelişmelerini değerlendirmiş ve bu değişimin işgücü nitelikleri, meslekler üzerine etkilerini ortaya koymuştur. Çalışmada, küreselleşen dünyanın gereksinimlerine cevap verebilecek nitelikteki iş gücünün özellikleri belirtilmiş ve bu doğrultuda mesleki ve teknik eğitimi sosyal bilimler ve fen bilimleri bakımından ayrı ayrı değerlendirmiştir. Ayrıca çalışmada; mesleki eğitimin lise sonrası gerçekleştirilmesi, mevcuttaki programların sayılarının azaltılması gibi önerilerde bulunulmuştur (İşler 2012).

Terzioğlu Barış (2013) çalışmasında, Avrupa Birliği'nin yaşanan küreselleşmeye bağlı olarak harekete geçmesi sonucu ortaya çıkan "*hayat boyu öğrenme*" süreci ve sonrasında oluşturulan "*çerçeveler*" ile gelinen noktayı ortaya koymuştur. Bunun yanında, Avrupa Birliği'ne girmek isteyen Türkiye'nin uyum sürecinde "*hayat boyu öğrenme*" kapsamında gerçekleştirdiği gelişmeleri özetlemiştir. Çalışmada yetişkin eğitimcisinin üzerine odaklanılmıştır. Yetişkinlerin eğitilmesi sürecinde önemli bir rol üstlenen

eğitimcilerin özelliklerinin önemli olduğu ve belirli standartlara ulaşması gerektiği vurgulanmıştır (Terzioğlu Barış 2013).

Tamer ve Özcan (2014) çalışmalarında, mesleki eğitim konusunu lise ve dengi okullar seviyesinde ele almışlardır. Bu amaçla mesleki eğitim konusunda paydaş olarak dört grup (meslek lisesi mezunu olup aktif olarak çalışanlar, işverenler, eğitim veren öğretmenler ve eğitimi devam edenler) tanımlamışlardır. Bu gruplardan toplam 623 katılımcı ile anket çalışması gerçekleştirmişlerdir. Çalışma sonucunda; genel liselere göre meslek liselerinde yabancı dil eğitimi, matematik gibi dersler konusunda başarıların düşük olduğu, buna karşılık meslek lisesi çıkışlıların işverenler için önemli bir tercih olduğu gibi önemli sonuçlara ulaşmışlardır. Çalışmada, meslek lisesi mezunlarının sadece işverenin işgücü ihtiyacını karşılayacak bireyler yetiştirmenin yanında "*kültürel, estetik yönü gelişmiş*" bireyler olarak da yetişmesi gerektiği vurgulanmıştır (Tamer ve Özcan 2014).

Adıgüzel (2014) çalışmasında, Türkiye nüfusunu çeşitli özellikleri bakımından incelemiş ve işgücü ile işe dağılımını etkileyen unsurları ortaya koymuştur. Çalışmada Türkiye'de yapısal, nüfus artışına dayalı ve döngüsel işsizlik bulunduğu belirtilmiştir. Bunun yanında işgücü yapısını incelemiş belirli bir formal eğitimi olmaksızın işinde yetkin bireylerin varlığına dikkat çekerek, yaşam boyu öğrenme modeli ile sertifikasyona vurgu yapmıştır. Çalışmada yaygın eğitim olmadan kazanılan becerilerin belgelendirilmesi ve kalifiye elemanların belirlenmesi sonrası yükseköğrenime devam ettiği Fransa modelini örnek olarak göstermiştir (Adıgüzel 2014).

Yıldırım ve Şahin (2015) çalışmalarında, hem Osmanlı Dönemi'nde hem de Türkiye Cumhuriyeti Dönemi'nde mesleğinde yeterli bilgi ve beceriye sahip bireyler ve gelişimleri üzerine durulmuştur. Çalışmada, Osmanlı Dönemi ile Türkiye Cumhuriyeti Dönemi'nde bu hususlarda benzerlikler olduğu tespit edilmiştir. Osmanlı Dönemi'nde Avrupa'daki Sanayi Devrimi ile başlayan yeni dönemin farkına varılması ve mesleki eğitimdeki ilk hareketlilik askeri alanda gerçekleştirildiği, sanayi alanında ilk mesleki eğitimin Niş valiliğinde ıslahhanelerde gerçekleştirilmeye başlandığı belirtilmiştir. Bununla beraber Osmanlının başlattığı fakat yeterli ölçüde başarılı olmayan batı kökenli mesleki eğitim üzerine, Cumhuriyet Dönemi'nde devlet politikalarının oluşturulduğu tek

elden yönetildiği belirtilmiştir. Bunu 1927 yılında yürürlüğe giren *"Meslek Mektepleri Hakkındaki Yasa"* desteklediğini vurgulanmıştır. Çalışma sonucunda mesleki eğitimde istenilen sonuçlara henüz erişilemediği, bunların yenilikçi, modern bir yaklaşım ile aşılabileceği, ülkenin şartlarına uygun mesleki ve teknik eğitimlerin verilmesi gerektiği belirtilmiştir (Yıldırım ve Şahin 2015).

Kahya (2015) çalışmasını, mesleki özyeterlilik ile örgütsel sessizlik konuları üzerine gerçekleştirmiştir. Çalışmanın hipotezi *"mesleki özyeterlilik ile örgütsel sessizlik arasında anlamlı bir ilişki vardır"* olarak tanımlanmıştır. Çalışma Bayburt Üniversitesinden 116 akademisyen ile gerçekleştirilmiştir. "*İş gören*" olarak tanımlanan katılımcıların verdiği yanıtlara göre çalışmanın hipotez kabul edilmiştir. Mesleki özyeterlilik ile olumsuz örgütsel sessizliğin arasındaki ilişkiye dikkat çekilmiştir. İş görenlerin mesleki yeterliliklerini artırmaya yönelik eğitimlerin yapılması, aynı zamanda örgütsel bağların gelişimi için iş gören ile yönetim arasında gerçekleşecek buluşmaların önemine vurgu yapılmıştır (Kahya 2015).

Üstün ve diğerleri (2016) çalışmalarında, Türkiye'de mesleki yeterlilik süreci ve bu süreçte meslek yüksekokullarının öneminden bahsetmiştir. Türkiye'de mesleki yeterlilik kavramının kısa tarihi üzerinde etkisi bulunan MEGEM (Mesleki Eğitim ve Öğretimi Güçlendirme Projesi), İKMEP (İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla İyileştirilmesi), sonrası Bologna Süreci'ni ele almışlardır. Ayrıca, mesleki yeterlilikte 5. Seviye olan meslek yüksekokullarının durumu ortaya konulmuş ve önerilerde bulunulmuştur (Üstün vd. 2016).

Bakan ve diğerleri (2017) çalışmalarında, çalışanların mesleki yeterlilik algıları ile örgüt içinde örgüt politikaları üzerine fikirlerini açıklayabilmeleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Bu amaçla, Kahramanmaraş ili sınırları içerisinde yer alan farklı sektörlerden 288 katılımcı ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda; mesleki öz yeterlilik ile meslekte muhalefet arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmışlardır (Bakan vd. 2017).

Canbey-Özgüler (2017) çalışmasında, Türkiye'de mesleki yeterlilik sürecinde sendikaların rolünü incelemiştir. Türkiye'de 1980 sonrası gerilemeye başlayan sendikal yapıya dikkat çekilmiştir. Bunun yanında mesleki yeterlilik sürecinde işveren sendikalarının işçi sendikalarına kıyasla daha aktif rol oynadığı, yapılan içerik analizi ile ortaya konulmuştur. Çalışma sonucunda; mesleki yeterlilik sürecinde hem işveren, hem işçi sendikalarının hem de istihdam kurumlarının ortak katılımıyla daha başarılı ve işçi haklarını gözeten sonuçların çıkabileceği vurgusu yapılmıştır (Canbey-Özgüler 2017).

Durmaz ve Ören (2017) çalışmalarında, öz yeterlilik ve özgüven kavramları ile istihdam arasındaki ilişkiyi ortaya koymuşlardır. Bu amaçla, gerçekleştirdikleri literatür taraması sonucunda, işin gerektiği gibi yapılabilmesi için mesleki yeterlilik yanında öz yeterliliğinin ve öz güveninin de olması gerektiği vurgusu yapılmaktadır. Öz yeterliliğin iş performansını olumlu yönde artırdığı ancak aşırı öz yeterliliğin iş konusunda özensizliğe de neden olabileceği vurgusu yapılmıştır. Çalışmada öz yeterlilik ve öz güven sahibi iş gücünün hem ekonomiye hem de bireysel olarak kendine sağladığı faydaların önemine dikkat çekilmiştir. Bu nedenle iş gücü piyasalarında öz yeterlilik ve öz güven hususunda tedbirler alınması ve politikalar geliştirilmesi önerilmektedir (Durmaz ve Ören 2017).

Çakır ve Kellevezir (2018) çalışmalarında, Türkiye'de iş ile nitelikli işçiyi buluşturmak amacıyla bir model oluşturmuşlardır. Türkiye'de nüfusun ve iş gücünün homojen dağılım göstermemesi Avrupa'nın birçok ülkesine göre iş-işçi ilişkisinde projeksiyonları oluştururken birçok faktörü ele alınması gerekliliğini doğurduğu vurgulanmıştır. Çalışmada, işgücü piyasası paydaşları olarak, Bakanlıklar, Yüksek Öğretim Kurumu, Milli Eğim, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Sanayi ve Ticaret Odaları, Özel İstihdam Büroları, Sendikalar ve insan gücü olarak tanımlanmıştır. Çalışmada iş ve işgücü ile ilgili verilerin toplanması ve kayıt dışılığın önlenmesi ve sürdürülebilir bir işgücü piyasası oluşturulması hedeflenmiştir (Çakır ve Kellevezir 2018).

Canbey Özgüler (2018) çalışmasında, "*becerili iş gücünün istihdamı*" için mesleki yeterlilik süreçlerinin önemine vurgu yapmaktadır. Bunun yanında Türkiye'de mesleki eğitimde "*eğitim programlarının yetersizliğinin*" önemli bir sorun olduğunu belirtmiştir.

Çalışmada genç nüfusun işgücü piyasalarında yer alma oranının Türkiye'de diğer OECD ülkelere göre daha düşük olduğunu ve mesleki eğitimin gençlerin istihdamında önemli bir yer edineceğini belirtmiştir. Türkiye'de mesleki yeterlilik sürecinin işgücü piyasasında olumlu etkiler getirebilecek düzeye henüz ulaşmadığı belirtilmiştir (Canbey Özgüler 2018).

Sözbilir (2018) çalışmasında, mesleki yeterlilikleri bulunan çalışanların öz yeterlilik ve yenilikçilik davranışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu amaçla İstanbul, Kahramanmaraş ve Artvin illerinden toplam 938 kişi ile anket çalışması gerçekleştirmişlerdir. Anket çalışmasında işbaşı eğitim ölçeği ve öz yeterlilik ölçekleri kullanılmıştır. Çalışmada; mesleki yeterlilik, kariyer motivasyonu, eğitimci kuruluş ve eğitime ilişkin algının katılımcıların öz yeterliliğini olumlu yönde etkilediği, mesleki yeterliliğin katılımcıların yenilikçi davranışlarına olumlu katkıda bulunduğu sonucuna varılmıştır (Sözbilir 2018).

Özer (2020) çalışmasında, Türkiye'de mesleki eğitim üzerine genel bir değerlendirme yapmıştır. Genel olarak mesleki eğitim sürecinin eleştirildiğini ancak "*iş piyasası*" ile "*yüksek öğrenimin*" de mesleki eğitim sürecine dahil edilmesi gereken önemli noktalar olarak tanımlanmıştır. Bunun yanında Türkiye'de mesleki eğitim konusunda başarılı girişimlerde bulunduğu, bilinçli olarak orta öğretimde mesleki eğitim kurumlarına yönelmelerin mesleki eğitimin başarısını da artıracağı savunulmuştur. Ayrıca, mesleki yeterlilik kurumu tarafından tanımlanan ve oluşturulan standartlara uygun mesleki eğitimler verilmeye başlandığı belirtilmiştir (Özer 2020).

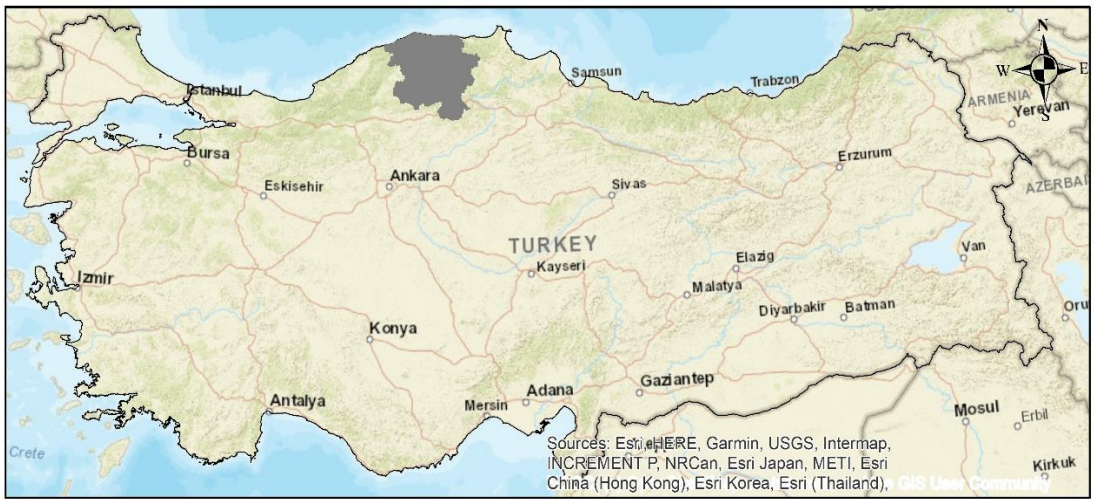
Erdoğrul ve Öksüz (2022), kamusal algı üzerine bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Yaptıkları çalışmayı İzmir ilinde kamuda üst düzey yöneticiler ile gerçekleştirmişler. Çalışmada kamusal algı yönetiminde çalışanların rolü üzerine odaklanmışlardır. Çalışma sonucunda; yüksek bütçeli çalışmalardan ziyade çalışanların kamuyu temsilinin önemi olduğu, çalışanların güçlü yönlerinin mesleki yeterlilikleri, iletişim kurma becerileri kurum kültürü vb. özellikleri olduklarını belirtmişlerdir. Kamusal algı yönetimi sürecine çalışanların katılımının önemli olduğunu belirtmişlerdir (Erdoğrul ve Öksüz 2022).

3 MATERYAL VE METOT

Çalışmanın bu bölümünde çalışmada kullanılan materyaller ve seçim nedenleri ile çalışmada verilerin elde edilmesi ve analizinde kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

3.1 Materyal

Bu tez çalışmasının materyali olarak Kastamonu ile mülki sınırları birbiri ile hemen hemen örtüşen Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü (OBM) belirlenmiştir. Kastamonu ilinin orman varlığı genel alanının yaklaşık olarak %65,24'üne denk gelmektedir (OGM, 2021). Bunun yanında 2020 yılı verilerine göre; Kastamonu, 611 ormana bitişik ve 1022 orman içi olmak üzere toplam 1633 adet orman köyü bulunan ve aynı zamanda Türkiye'de en çok orman köyü bulunan ildir (OGM İstatistik 2020). Kastamonu OBM'nin yeri Şekil 3.1'de verilmiştir.

Şekil 3.1 Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü konumu

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü ormancılık faaliyetlerinin yoğun olarak gerçekleştirildiği bir bölge müdürlüğüdür. Kastamonu ili orman alanının il düzeyinde dağılımı incelendiğinde; Antalya ilinden sonra ikinci sırada, orman varlığının servet ve artımı bakımından, Türkiye'nin en fazla orman serveti ve artımına sahip ilidir. Kastamonu ili sınırları içerisinde gerçekleştirilen oduna dayalı orman ürünleri üretiminde genellikle ilk sıralarda yer almaktadır (OGM İstatistik 2020). Genel olarak

değerlendirildiğinde, Kastamonu, ormancılık faaliyetlerinin yoğun olarak gerçekleştirildiği, yerli halkın çoğunlukla ormanlık alanlar içinde ve kenarında çoğunlukla yaşadığı, bu özellikleri bakımından, ormancılık açısından sürekli izlenmesi ve gözlenmesi gereken önemli bir ildir. Kastamonu sınırları içerisinde faaliyet gösteren Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nde 210 orman/orman endüstri mühendisi ve 516 muhafaza memuru görev yapmaktadır (KOBM 2023). Personel dağımı incelendiğinde bir mühendis yaklaşık 2-3 orman muhafaza memuru ile çalışmaktadır.

Çalışmada ormancılıkta mesleki yeterlilik sürecini gözlemleyen devlet orman işletmeleri personeli olan orman/orman endüstri mühendisi ve orman muhafaza memurlarının görüşlerinden ve gözlemlerinden faydalanmak amacıyla bu bilgiler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Anket çalışmasında kullanılan sorular tez danışmanı ile geliştirilmiştir. Çalışmada anket önermeleri oluşturulurken ulusal mesleki yeterliliklerde yer alan, ölçme ve değerlendirme sürecinde kullanılan kontrol listelerinde yer alan uygulama ve bilgiye dayalı bölümlerden esinlenilmiştir. (MYK 2020). Çalışmanın başında "Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurulu"'ndan 20 başlıkta oluşan anket soruları için "Etik Kurulu Onayı" almıştır (EK-2). Anket çalışması verileri değerlendirilirken çalışanların görev yerleri ile ilgili anket sorusunun çalışanların kimliğini kolaylıkla ortaya çıkarması nedeniyle (1 bölge müdürü olması gibi) değerlendirmeden çıkarılmıştır. Ayrıca, katılımcıların "mesleki yeterlilik belgelendirme süreçlerinde görevli olarak yer alma durumları" ile ilgili sorunun amacı "teknik uzman olarak görev alma" iken web tabanlı ankette, katılımcılar tarafından yanlış anlaşıldığı ve dolayısıyla istenilen amaca hizmet edemediği için değerlendirmeden çıkarılmıştır. Çalışmada, anket toplam 18 soru üzerinden yürütülmüştür (EK-1). Anket soruları katılımcıların demografik özellikleri (1-7. sorular), ulusal mesleki yeterlilikler hakkında farkındalık (8. soru), ulusal mesleki yeterliliklerin güncellenmesi (9-12. sorular), orman üretim işçisi ulusal yeterliliğinin zorunlu ve seçmeli birimleri (13-15. sorular), orman üretim işçisi ulusal yeterlilik sınavları (16. soru), orman üretim işçisi ulusal yeterliliği belgesi alan orman üretim işçilerinin kazanımları (17. soru) mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi üzerine görüşler (18. soru) olarak sıralanabilir. Çalışmada aynı zamanda yerli ve yabancı literatür incelenmiş ve veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Bunun yanında Mesleki Yeterlilik Kurumu, Orman Genel Müdürlüğü ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nde veri kaynağı olarak değerlendirilmiştir.

3.2 Metot

Çalışmada devlet orman işletmelerinde mesleki yeterlilik sürecinin değerlendirilmesi amacıyla Kastamonu ili örnek alan olarak belirlenmiştir. Kastamonu ilinde devlet orman işletmelerinde görev yapan orman/orman endüstri mühendisleri ve orman muhafaza memurları ile gerçekleştirilecek anket çalışmasında çalışmaya katılacak birey sayısı hesaplanmıştır. Orman/orman endüstri mühendisi toplam 210 katılımcı ve orman muhafaza memuru toplam 516 katılımcı olmak üzere toplam 726 katılımcı ile anket çalışmasının gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Ancak, çalışmada ankete katılımın gönüllük esasına dayalı olması nedeniyle tüm personelin tamamının geri dönüş yapmama ya da anket çalışmasına olumlu cevap vermeme ihtimali de göz önünde bulundurulmuştur. Çalışmada sonlu toplumlar için örneklem büyüklüğü aşağıda yer alan formül ile hesaplanmıştır (Sakıcı 2009).

Formül $n=\frac{N(CV^2t^2)}{\left(NE^2+(CV^2t^2)\right)}$

n: Örnek alan sayısı, N: Toplam örnek sayısı (726 kişi), CV: İlgilenilen özelliğin değişkenlik katsayısı (0,50), t: Öngörülen güven düzeyi için Student'in t tablo değeri (1,96), E: Kabul edilen örnekleme hata yüzdesi (%5) yapılan hesaplama sonucunda en az 251 katılımcı ile çalışma gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Araştırma alanı olarak Kastamonu ili merkezinde ve ilçelerinde yer alan orman idaresine bağlı orman bölge müdürlüğü, işletme müdürlüğü ve işletme şefikleri belirlenmiştir. Kastamonu il merkezinde bir bölge müdürlüğü iki işletme müdürlüğü ve diğer toplam 15 ilçesindeki 14 işletme müdürlüğünde çalışan personel (orman muhafaza memuru ve orman/orman endüstri mühendisleri) ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada yüz yüze görüşmeler tercih edilmekle beraber, katılımcıların sabit bir yerlerinin olmaması, mobilitelerinin (orman üretim, koruma, ağaçlandırma vb. nedeni ile arazide sürekli seyahat halinde olmaları) yüksek olması ayrıca, ulaşımın masraflı ve zaman alıcı olması nedeniyle yüz yüze görüşülemeyen orman/orman endüstri mühendisleri ve orman muhafaza memurları için web tabanlı anket formu hazırlanmıştır.

Anket çalışması 2023 Şubat-Nisan ayları arasında gerçekleştirilmiştir. Planlamada Taşköprü, Hanönü, Tosya, Karadere, Kastamonu Orman İşletmeleri personeline ulaşım imkanının daha kolay olması nedeniyle anketler yüz yüze diğer ilçelerde yer alan çalışanlardan web tabanlı anket formu ile veri toplanmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcıların gönüllülük esaslarına bağlı olarak katılımı sağlanmıştır. Ayrıca, ormancılıkta yoğun haberleşme ağlarının olması ve personelin birbirlerini tanımaları avantaj olarak görülmüştür. Çalışma sonucunda 289 personele ulaşılmıştır. Bu personelin 101'i orman/orman endüstri mühendisi ve 188'i orman muhafaza memurudur.

Anket formu ile elde edilen veriler Microsoft Office 365 Excel'e ve oradan da düzenlenmiş anket verileri SPSS paket programına aktarılmış ve anket çalışmasının katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgilerin yer aldığı kısmından elde edilen veriler yüzde (%) ve frekans (F) olarak analiz edilmiştir. Aynı zamanda 5'li likert olarak hazırlanan ulusal mesleki yeterlilik ile ilgili toplam 50 adet önermeden oluşan beş ana başlıkta önermeler hazırlanmıştır. Önermelere verilen cevaplara cinsiyet ve meslek gruplarına göre frekansları (F), ortalamaları ($\bar{x}$) ve standart sapmaları (s) hesaplanmıştır. Önermelere verilen puanlar hesaplanırken kesinlikle katılıyorum/kesinlikle yeterli beş puan olmak üzere sırasıyla katılıyorum/yeterli dört puan, kararsızım/bilmiyorum üç puan, katılmıyorum/yetersiz iki puan ve kesinlikle katılmıyorum/ kesinlikle yetersiz bir puan olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca her bir konu başlığı için hazırlanan önermelerin birbiri ile uyumu ve güvenilirliği Cronbach Alfa (α) Güvenilirlik Analizi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda ulusal mesleki yeterliliğin zorunlu birimlerine ilişkin önermeler α=0,776, seçmeli birimlerde *"ağaç kesme"* ile ilgili önermelerin α=0,813, seçmeli birimlerden *"sürütme, yükleme ve boşaltma"* ile ilgili önermelerin α=0,824, orman üretim işçisi ulusal yeterlilik sınavlarına ilişkin önermelerin α=0,735, orman üretim işçisi ulusal yeterliliği belgesi alan orman üretim işçilerinin kazanımlarına ilişkin önermelerin α=0,831 ve mesleki yeterlilik sürecinin gelişimine ilişkin önermelerin α=0,873 değerinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, bütün önermeler tezin bir bütünü olarak düşünülüp, analiz edildiğinde α=0,915 değerinde olduğu tespit edilmiştir. α Değerinin 60-80 aralığında olması likert ölçeğinin *"oldukça güvenilir"* ve 80-100 aralığında olması *"yüksek güvenilirlik"*te olduğunu göstermesi (Uzunsakal ve Yıldız 2018) nedeniyle bu çalışmada kullanılan likert ölçeklerinin güvenilir oldukları söylenebilir.

4 BULGULAR

Ormancılık sektörünün çıktıları çok çeşitli olmakla beraber özellikle oduna dayalı orman ürünleri üretimi bugün oldukça önemli bir yerdedir. Bununla beraber oduna dayalı orman ürünleri üretim sürecinde yer alan orman işçilerinin üretimdeki rolü ve bulundukları yerin önemi açıktır. Ayrıca, orman işçiliği yapan orman köylülerinin bir kısmı, ormancılıkta mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirme sürecine katılmış ve yeterliliklerinin belgelendirilmesi sağlanmıştır. Bu çalışmada, Türkiye'de ormancılık sektöründe yeterlilik belgesi ile belgelendirilen işgücünün illere dağılımı ve illerin orman köylüsü sayısı ile belgelendirilen birey sayısına ilişkin veriler grafik olarak verilmiştir. Bunun yanında "ormancılıkta ulusal mesleki yeterlilik belgesi" alan orman üretim işçilerinin mesleki gelişimleri ile ilgili orman teşkilatı personelinin görüş ve değerlendirmeleri ortaya konulmuştur.

4.1 Mesleki Yeterlilik Belgesi Alan Orman İşçilerinin İllere Dağılımı

Türkiye'de Ağaç İşleri, Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Sektöründe ormancılık ile ilişkili ulusal mesleki yeterlilikler ve bu yeterliliklerin dayandığı standartlar Çizelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.1 Ormancılık ile ilişkili mesleki yeterlilikler ve dayandıkları ulusal mesleki standartlar (MYK 2023a)

Ulusal Mesleki Yeterlilikler		Yeterliliğinin Dayandığı Ulusal Mesleki Standartlar	
Yeterlilik Kodu	Yeterlilik Adı	Standart Kodu	Standart Adı
15UY0236-3	Orman Üretim İşçisi	12UMS0190-3	Ağaç Kesme ve Boylama Operatörü
		15UMS0477-3	Sürütme ve Yükleme İşçisi
15UY0237-3	Orman Yetiştirme ve Bakım İşçisi	15UMS0475-3	Orman Ağaçlandırma ve Fidan Yetiştirme İşçisi
		15UMS0476-3	Orman Gençleştirme ve Bakım İşçisi
17UY0282-4	Alan Kılavuzu	16UMS0551-4	Alan Kılavuzu
17UY0283-2	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden)	16UMS0552-2	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden)
17UY0284-3	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yüksekten)	16UMS0553-3	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı

Türkiye ormancılığında süre gelen geleneksel orman işçiliğine ilişkin bugüne kadar geliştirilen beş adet ulusal mesleki yeterlilik ve toplam yedi adet ulusal mesleki standarda

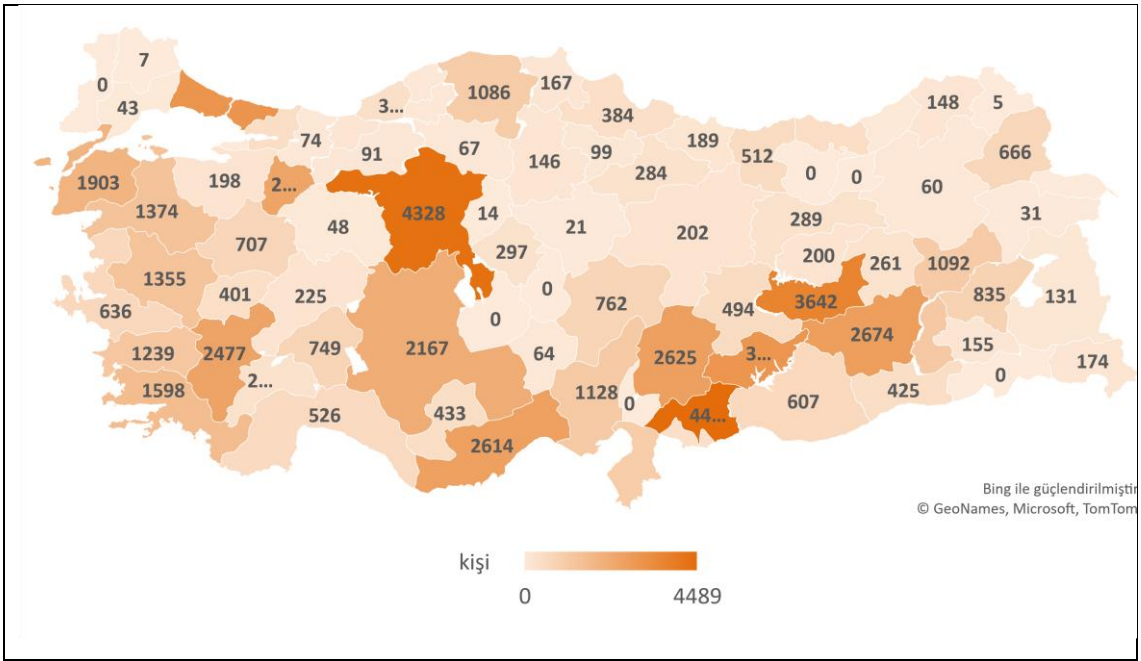
dayanmaktadır. Türkiye'de ormancılık faaliyetlerine ilişkin ulusal mesleki yeterlilik belgesi alan kişi sayıları Çizelge 4.2'de verilmiştir.

Çizelge 4.2 2019-2023 yıları arasında ormancılık sektörü ile ilgili mesleki yeterlilik belgesi alan kişi sayıları (MYK 2023b)

Yeterlilik Kodu	Yeterlilik Adı	2019	2020	2021	2022	2023 (Nisan ayı sonu itibariyle)	Toplam
		(kişi)	*(kişi)*	*(kişi)*	*(kişi)*	*(kişi)*	*(kişi)*
15UY0236-3	Orman Üretim İşçisi	13224	37699	62963	2634	1508	118028
15UY0237-3	Orman Yetiştirme ve Bakım İşçisi	403	9245	50523	324	2	60497
17UY0282-4	Alan Kılavuzu			1	13		14
17UY0283-2	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden)			2	3		5
17UY0284-3	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yüksekten)			2	2	9	13
Genel Toplam		13627	46944	113491	2976	1519	178557

Çizelge 4.2 incelendiğinde; ormancılık sektörü ile doğrudan ilişkili olan 5 ulusal mesleki yeterlilik belgesini 2019-2023 yılları arasında almış birey sayısının 178557 kişi olduğu görülmektedir. Özellikle oduna dayalı orman ürünleri üretiminde işgücünden faydalanılacak kişilerin aldığı *"orman üretim işçiliği"* ulusal mesleki yeterlilik belgesi alan kişi sayısı toplam belge alanların yaklaşık %66'sına tekabül etmektedir. Bunun yanında orman yetiştirme ve bakım faaliyetlerinde çalışmak üzere belge alan kişi sayısı ise toplam birey sayısının %33.8'ini oluşturmaktadır. Genel olarak ormancılık işlerine ilişkin belge alanların yaklaşık dörtte üçü üretim işçiliği, dörtte biri ise orman yetiştirme bakım işçiliği için belge aldığı görülmektedir.

15UY0237-3 orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterlilik belgesini 2019-2023 yılları arasında alan orman üretim işçilerinin illere dağılımı Şekil 4.1'de yer alan kartogramda verilmiştir.

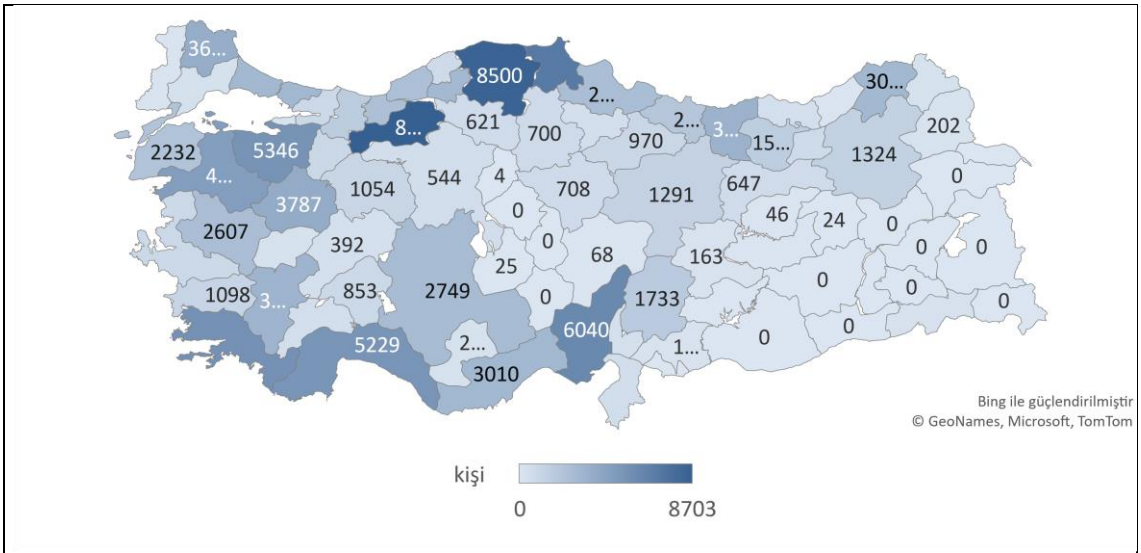

Sıra	*İl*	*Kişi*	*Sıra*	*İl*	*Kişi*	*Sıra*	*İl*	*Kişi*	*Sıra*	*İl*	*Kişi*
1	Gaziantep	4489	22	Bitlis	835	43	Tokat	284	64	Bartın	55
2	Ankara	4328	23	Kayseri	762	44	Bingöl	261	65	Eskişehir	48
3	Elazığ	3642	24	Isparta	749	45	Afyonkarahisar	225	66	Tekirdağ	43
4	İstanbul	3028	25	Kütahya	707	46	Sivas	202	67	Rize	38
5	Adıyaman	3003	26	Kars	666	47	Tunceli	200	68	Ağrı	31
6	Diyarbakır	2674	27	İzmir	636	48	Bursa	198	69	Yozgat	21
7	Kahramanmaraş	2625	28	Şanlıurfa	607	49	Ordu	189	70	Kırıkkale	14
8	Mersin	2614	29	Antalya	526	50	Hakkâri	174	71	Kırklareli	7
9	Denizli	2477	30	Giresun	512	51	Sinop	167	72	Ardahan	5
10	Bilecik	2465	31	Malatya	494	52	Siirt	155	73	B. Yenileme	5
11	Konya	2167	32	Trabzon	443	53	Düzce	153	74	Aksaray	0
12	Çanakkale	1903	33	Karaman	433	54	Artvin	148	75	Bayburt	0
13	Muğla	1598	34	Kocaeli	429	55	Çorum	146	76	Edirne	0
14	Balıkesir	1374	35	Mardin	425	56	Van	131	77	Gümüşhane	0
15	Manisa	1355	36	Uşak	401	57	Amasya	99	78	Iğdır	0
16	Aydın	1239	37	Samsun	384	58	Bolu	91	79	Nevşehir	0
17	Batman	1174	38	Zonguldak	358	59	Sakarya	74	80	Osmaniye	0
18	Adana	1128	39	Kilis	328	60	Çankırı	67	81	Şırnak	0
19	Muş	1092	40	Burdur	299	61	Karabük	66	82	Yalova	0
20	Kastamonu	1086	41	Kırşehir	297	62	Niğde	64			
21	Hatay	1035	42	Erzincan	289	63	Erzurum	60			

Şekil 4.1 *"15UY0237-3 orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterlilik"* belgesini 2019-2023 yılları arasında alan orman üretim işçilerinin illere dağılımı

Şekil 4.1 yer alan kartogram incelendiğinde, *"15UY0237-3 orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterlilik"* belgesini 2019-2023 yılları arasında alan kişilerin ülke coğrafyasına dağılımında İç Anadolu, Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde diğer illere oranla daha yüksek sayılar olduğu görülmektedir. 2019-2023 yılları arasında Gaziantep, Ankara, Elâzığ, İstanbul ve Adıyaman illerinde en çok sayıda *"15UY0237-3 orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterlilik"* belgesi verilen illerdir.

"15UY0236-3 orman üretim işçisi ulusal yeterlilik" belgesini 2019-2023 yılları arasında alan orman üretim işçilerinin illere dağılımı Şekil 4.1'de yer alan kartogramda verilmiştir.

Sıra	*İl*	*Kişi*	*Sıra*	*İl*	*Kişi*	*Sıra*	*İl*	*Kişi*	*Sıra*	*İl*	*Kişi*
1	Bolu	8703	22	Çanakkale	2232	43	Ankara	544	64	Aksaray	25
2	Kastamonu	8500	23	Ordu	2030	44	Burdur	454	65	Bingöl	24
3	Sinop	6972	24	Kahramanmaraş	1733	45	Amasya	434	66	Kırıkkale	4
4	Adana	6040	25	Sakarya	1654	46	Afyonkarahisar	392	67	Adıyaman	0
5	Muğla	5436	26	Gümüşhane	1571	47	Trabzon	392	68	Ağrı	0
6	Bursa	5346	27	Erzurum	1324	48	Osmaniye	358	69	Batman	0
7	Antalya	5229	28	Sivas	1291	49	Tekirdağ	341	70	Bitlis	0
8	Balıkesir	4655	29	Aydın	1098	50	B. Yenileme	300	71	Diyarbakır	0
9	Kütahya	3787	30	Eskişehir	1054	51	Ardahan	280	72	Hakkâri	0
10	Kırklareli	3620	31	Tokat	970	52	Uşak	257	73	Iğdır	0
11	Giresun	3339	32	Bilecik	909	53	Karaman	251	74	Kırşehir	0
12	Denizli	3206	33	Kocaeli	861	54	Şırnak	237	75	Kilis	0
13	Artvin	3019	34	Isparta	853	55	Kars	202	76	Mardin	0
14	Mersin	3010	35	İzmir	825	56	Gaziantep	180	77	Muş	0
15	İstanbul	2989	36	Bayburt	724	57	Malatya	163	78	Nevşehir	0
16	Karabük	2913	37	Yozgat	708	58	Edirne	138	79	Niğde	0
17	Konya	2749	38	Çorum	700	59	Yalova	132	80	Siirt	0
18	Samsun	2618	39	Bartın	685	60	Kayseri	68	81	Şanlıurfa	0
19	Manisa	2607	40	Erzincan	647	61	Tunceli	46	82	Van	0
20	Düzce	2493	41	Çankırı	621	62	Rize	45			
21	Zonguldak	2451	42	Hatay	546	63	Elazığ	43			

Şekil 4.2 *"15UY0236-3 orman üretim işçisi ulusal yeterlilik*" belgesini 2019-2023 yılları arasında alan orman üretim işçilerinin illere dağılımı

Şekil 4.2 yer alan kartogram incelendiğinde, *"15UY0236-3 orman üretim işçisi ulusal yeterlilik"* belgesini 2019-2023 yılları arasında alan kişilerin ülke coğrafyasına dağılımında Karadeniz, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde diğer illere oranla daha yüksek sayılar olduğu görülmektedir. Genel olarak Türkiye orman varlığının dağılımının yoğun

olduğu bölgelerde orman üretim işçiliği ile ilgili yeterlilik belgesi alımının daha yoğun olduğu görülmektedir. 2019-2023 yılları arasında Bolu, Kastamonu, Sinop, Adana ve Muğla illerinde en fazla sayıda 15UY0236-3 Orman Üretim İşçisi Ulusal Yeterlilik belgesi verilen illerdir.

4.2 Mesleki Yeterlilik Belgesi Alan Orman İşçileri ile İlgili Yapılan Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Çalışmada ormancılıkta verilen ulusal mesleki yeterlilik belgeleri içinde "*15UY0236-3 orman üretim işçisi ulusal yeterlilik"* belgesi alan orman işçisi sayısının fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle 2019-2023 (nisan ayı sonu itibariyle) yılları arasında gerçekleştirilen belgelendirme sürecinin sonuçları değerlendirilmesi önemlidir. Genel olarak bakıldığında ormancılık faaliyetlerinde yer alan orman işçileri/emekçilerinin belgelendirme sürecinin çıktılarının ortaya konulması gerekmektedir. Bu amaçla gerçekleştirilen çalışmada, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde çalışan orman muhafaza memurları ile orman/orman endüstri mühendislerinin yeterlilik süreçleri ile ilgili görüşleri ve değerlendirmeleri ortaya konulmuştur.

4.2.1 Katılımcıların demografik yapısı

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü çalışanları olan orman muhafaza memurları ile orman/orman endüstri mühendislerinden toplam 289 katılımcı anket çalışmasına katılmıştır. Katılımcıların yaş aralıklarına dağılımı Çizelge 4.3'de verilmiştir.

Çizelge 4.3 Katılımcıların yaş gruplarına dağılımı

Yaş Aralığı	Orman/ Orm. End. Mühendisi						Orman Muhafaza Memuru						Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam	
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
18-24	2	2	-	-	2	2	9	5	9	5	18	10	11	4	9	3	20	7
25-34	35	35	21	21	56	55	111	59	37	20	148	79	146	51	58	20	204	71
35-44	25	25	7	7	32	32	10	5	1	1	11	6	35	12	8	3	43	15
45-54	9	9	1	1	10	10	5	3	-	-	5	3	14	5	1	0	15	5
55-65	1	1	-	-	1	1	6	3	-	-	6	3	7	2	-	-	7	2
Toplam	72	71	29	29	101	100	141	75	47	25	188	100	213	74	76	26	289	100

Çizelge 4.3 incelendiğinde; 141 erkek, 47 kadın olmak üzere toplam 188 orman muhafaza memuru ile 72 erkek 29 kadın olmak üzere toplam 101 orman/orman endüstri mühendisinin anket çalışmasına katıldığı görülmektedir. Katılımcıların %26'sı kadın ve %74'ü erkek çalışandır. Katılımcıların %7'si 18-24 yaş aralığında, %71'i 25-34 yaş aralığında, %15'i 35-44 yaş aralığında, %5'i 45-54 yaş aralığında ve %2'si 55-65 yaş aralığındadır.

Katılımcıların eğitim durumları Çizelge 4.4'de verilmiştir.

Çizelge 4.4 Katılımcıların eğitim durumları

Eğitim Durumu	Orman/ Orm. End. Mühendisi						Orman Muhafaza Memuru						Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam	
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
Lise	-	-	-	-	-	-	8	4	-	-	8	4	8	3	-	-	8	3
Ön lisans	-	-	-	-	-	-	124	66	42	22	166	88	124	43	42	15	166	57
Lisans	40	40	15	15	55	54	9	5	5	3	14	7	49	17	20	7	69	24
Yüksek Lisans	32	32	14	14	46	46	-	-	-	-	-	-	32	11	14	5	46	16
Doktora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	72	71	29	29	101	100	141	75	47	25	188	100	213	74	76	26	289	100

Katılımcılardan orman / orman endüstri mühendislerinin %54'ü lisans ve %46'sı yüksek lisans mezunu ve orman muhafaza memurlarının %4'ü lise, %88'i ön lisans, %7'si lisans mezunu olduğu Çizelge 4.4'de görülmektedir. Genel olarak katılımcıların %3'ü lise, %57'si ön lisans, %24'ü lisans, %16'sı yüksek lisans mezunudur. Katılımcıların orman teşkilatında aktif olarak çalışma sürelerine ilişkin veriler Çizelge 4.5'te verilmiştir.

Çizelge 4.5 Katılımcıların orman teşkilatında aktif olarak çalışma süreleri

Aktif çalışma süresinin dağılımı (yıl)	Orman/ Orm. End. Mühen.						Orman Muhafaza Memuru						Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam	
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
1-5	30	32	13	14	43	43	89	47	44	23	133	71	119	41	57	20	176	61
6-10	18	19	11	12	29	29	35	19	3	2	38	20	53	18	14	5	67	23
11-15	11	12	2	2	13	13	3	2	-	-	3	2	14	5	2	1	16	6
16-20	6	6	1	1	7	7	2	1	-	-	2	1	8	3	1	0	9	3
21-25	1	1	-	-	1	1	2	1	-	-	2	1	3	1	-	-	3	1
26-30	3	3	1	1	4	4	3	2	-	-	3	2	6	2	1	0	7	2
30<	2	2	-	-	2	2	5	3	-	-	5	3	7	2	-	-	7	2
cvp vermeyenler	1	1	1	1	2	2	2	1	-	-	2	1	3	1	1	0	4	1
Toplam	72	77	29	31	101	100	141	75	47	25	188	100	213	74	76	26	289	100

Çizelge 4.5 incelendiğinde; katılımcılardan orman / orman endüstri mühendislerinin %46'sı 1-5 yıl, %31'i 6-10 yıl, %14'ü 11-15 yıl, %8'i 16-20 yıl, %1'i 21-25 yıl, %4'ü 26-30 yıl, %2'si 30 yıldan fazla bir süredir aktif olarak orman teşkilatında görev yaptığı görülmektedir. Ayrıca orman muhafaza memurlarının; %71'i 1-5 yıl, %20'si 6-10 yıl, %2'si 11-15 yıl, %1'i 16-20 yıl, %1'i 21-25 yıl, %2'si 26-30 yıl, %3'ü 30 yıldan fazla bir süredir aktif olarak orman teşkilatında görev yaptığı tespit edilmiştir. Genel olarak katılımcıların %61'i 1-5 yıl, %23'ü 6-10 yıl, %6'sı 11-15 yıl, %3'ü 16-20 yıl, %1'i 21-25 yıl, %2'si 26-30 yıl, %2'si 30 yıldan fazla bir süredir görev yapmaktadır. Katılımcıların %1'i aktif çalışma süresini belirtmemiştir.

4.2.2 Ulusal mesleki yeterliliklere ilişin bilgi düzeyi

Katılımcılara *"Ormancılıkta mesleki yeterlilik konularından hangilerinden haberdarsınız?"* sorusu sorulmuş ve birden fazla tercih yapabilecekleri belirtilmiştir. Anket çalışması sonucunda elde edilen verilere göre ormancılık ile ilgili olan ulusal mesleki yeterliliklerin katılımcılar tarafından haberdar olma oranları Çizelge 4.6'da verilmiştir.

Çizelge 4.6 Ormancılık ile ilgili olan ulusal mesleki yeterliliklerin katılımcılar tarafından bilinme/haberdar olma oranları

Ulusal Mesleki Yeterlilikler	Orman/ Orm. End. Mühendisi						Orman Muhafaza Memuru						Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam	
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
Alan Kılavuzu	14	6	7	3	21	9	16	5	7	2	23	7	30	6	14	3	44	8
Orman Üretim İşçisi	63	27	25	11	88	37	126	41	41	13	167	54	189	35	66	12	255	47
Orman yetiştirme ve bakım işçisi	36	15	16	7	52	22	35	11	9	3	44	14	71	13	25	5	96	18
Odun dışı ürün toplayıcısı (yerden)	31	13	13	6	44	19	36	12	4	1	40	13	67	12	17	3	84	15
Odun Dışı ürün toplayıcısı (yüksekten)	22	9	8	3	30	13	31	10	3	1	34	11	53	10	11	2	64	12
Toplam	166	71	69	29	235	100	244	79	64	21	308	100	410	76	133	24	543	100

Çizelge 4.6 incelendiğinde; hem orman/orman endüstri mühendisleri hem de orman muhafaza memurları öncelikli olarak *"orman üretim işçisi"* ulusal mesleki yeterliliğini, ardından sırasıyla *"orman yetiştirme ve bakım işçisi"*, *"odun dışı ürün toplayıcısı*

(yerden)”, *“odun dışı ürün toplayıcısı (yüksekten)”* ve *“alan kılavuzu”* ulusal yeterliliklerini bildikleri/haberdar oldukları görülmektedir. Katılımcıların %47’si *“orman üretim işçisi”*, %18’i *“orman yetiştirme ve alan işçisi”*, %15’i *“odun dışı ürün toplayıcısı (yerden)”*, %12’si *“odun dışı ürün toplayıcısı (yüksekten)”* ve %8’i*“alan kılavuzu”* ulusal mesleki yeterliliklerinden haberdardır/bilgi sahibidir.

Kadın katılımcıların %50’si erkek katılımcıların %47’si *“orman üretim işçisi”* ulusal mesleki yeterliliğinden haberdar oldukları görülmektedir. Nitekim *“orman üretim işçisi”* ulusal mesleki yeterlilik belgesinin en çok verildiği il Kastamonu olması nedeniyle orman teşkilatı personelinin en çok haberdar olduğu belge olarak tanımlanabilir. Bunun yanında ormancılık faaliyetlerinin yoğun olarak gerçekleştirildiği bir orman bölge müdürlüğü olması nedeniyle ormancılık teşkilatı personelinin orman üretim işçiliğine ilişkin ulusal mesleki yeterliliklerden haberdar olması beklenen bir sonuçtur.

4.2.3 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal mesleki yeterliliği üzerine alternatif görüşler

Çalışmada katılımcıların “*orman üretim işçisi*” ulusal mesleki yeterliliğinde seçmeli birimler olarak tarif edilen *“15UY0236-3/B1: ağaç kesme”* ve *“15UY0236-3/B2: emvali sürütme, yükleme ve boşaltma”* ulusal mesleki yeterlilik birimlerinin daha da alt seviyelere ayrılıp ayrılmaması hususunda görüşleri ortaya konulmuştur. Nitekim diğer sektörlere ilişkin ulusal yeterlilik birimleri incelendiğinde; orman işçiliğinin oldukça özel-alt başlıklarda iş kalemlerine ayrılabileceği düşünülmektedir.

Katılımcılara orman üretim işçiliği birimlerinden “*ağaç kesme*” seçmeli biriminin esasında ağaç kesme ve boylama olarak iki ayrı seçmeli birim olup olamayacağı sorulmuştur. Katılımcıların görüşleri Çizelge 4.7’de verilmiştir.

Çizelge 4.7 Katılımcılara göre orman üretim işçiliği ulusal mesleki yeterliliğinde seçmeli birim olan ağaç kesme biriminin ağaç kesme ve boylama operatörlüğü olarak iki ayrı birim olabilirliği

	Orman/ Orm. End. Mühen.						Orman Muhafaza Memuru						Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam	
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
Evet iki ayrı operatörlük olarak belgelendirilmelidir.	18	18	4	4	22	22	42	22	8	4	50	27	60	21	12	4	72	25
Hayır gerek yok bu hali yeterlidir.	49	49	25	25	74	73	92	49	36	19	128	68	141	49	61	21	202	70
Kararsızım.	5	5	0	0	5	5	7	4	3	2	10	5	12	4	3	1	15	5
Toplam	72	71	29	29	101	100	141	75	47	25	188	100	213	74	76	26	289	100

Çizelge 4.7 incelendiğinde; orman/orman endüstri mühendislerinin %73'ü, orman muhafaza memurlarının %68'i ve genel toplamda katılımcıların %70'i ağaç kesmenin iki ayrı birim olarak ayrılmasına gerek olmadığını düşünmektedirler. Buna karşılık orman/orman endüstri mühendislerinin %22'si, orman muhafaza memurlarının %27'si ve genel toplamda katılımcıların %25'i ağaç kesmenin iki ayrı birim olarak ayrılmasının gerekli olduğunu düşünmektedirler.

Katılımcıların yaklaşık dörtte biri tarafından ağaç kesme seçmeli biriminin ağaç kesme ve boylama olarak iki farklı operatörlük olması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların "*iki ayrı operatörlük olarak ayrılması gerektiğini*" düşünmelerinin nedenleri Çizelge 4.8'de verilmiştir.

Çizelge 4.8 "*Ağaç kesme*"'nin iki ayrı operatörlük olarak ayrılması gerektiğini düşünen katılımcıların görüşleri

	Orman/ Orm. End. Mühendisi						Orman Muhafaza Memuru						Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam	
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
İki farklı beceri gerektirmektedir.	7	29	1	4	8	33	17	34	1	2	18	36	24	32	2	3	26	35
İş kollarının ayrılması işte uzmanlığı artırır.	10	42	2	8	12	50	19	38	5	10	24	48	29	39	7	9	36	49
Aynı anda iki işin gerçekleştirilmesi iş konsantrasyonunu bozabilir.	1	4	3	13	4	17	6	12	2	4	8	16	7	9	5	7	12	16
Toplam	18	75	6	25	24	100	42	84	8	16	50	100	60	81	14	19	74	100

Çizelge 4.8 incelendiğinde, "*orman üretim işçisi*" ulusal yeterliliğinde seçmeli birimlerden biri olarak tarif edilen *"15UY0236-3/B1: ağaç kesme"* biriminin "ağaç kesme" ve "boylama" olarak iki farklı alt birime ayrılabileceğini düşünen katılımcıların; %49'u "*iş kollarının ayrılması işte uzmanlığı artırabileceğini*", %35'i "*iki farklı beceri gerektirdiğini*" ve %16'sı "*aynı anda iki işin gerçekleştirilmesi iş konsantrasyonunu bozabileceğini*" ifade etmişlerdir.

Katılımcılara orman üretim işçiliği birimlerinden *"15UY0236-3/B2: emvali sürütme, yükleme ve boşaltma"* seçmeli biriminin emval sürütme ile emval yükleme-boşaltma olarak iki ayrı seçmeli birim olup olamayacağı sorulmuştur. Katılımcıların görüşleri Çizelge 4.9'da verilmiştir.

Çizelge 4.9 Katılımcılara göre orman üretim işçiliği ulusal yeterliliğinde seçmeli birim olan "*emvali sürütme, yükleme ve boşaltma"* biriminin *"emval sürütme"* ile *"emval yükleme-boşaltma"* operatörlüğü olarak iki ayrı birim olabilirliği

	Orman/ Orm. End. Mühendisi						Orman Muhafaza Memuru						Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam	
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
Evet iki ayrı operatörlük olarak belgelendirilmelidir.	31	31	7	7	38	38	44	23	12	6	56	30	75	26	19	7	94	33
Hayır gerek yok bu hali yeterlidir.	41	41	22	22	63	62	96	51	35	19	131	70	137	47	57	20	194	67
Kararsızım./cevap vermeyen	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1	-	-	-	1	0
Toplam	72	71	29	29	101	100	141	75	47	25	188	100	213	74	76	26	289	100

Çizelge 4.9 incelendiğinde; orman/orman endüstri mühendislerinin %62'si, orman muhafaza memurlarının %70'i ve genel toplamda katılımcıların %67'si "*emvali sürütme, yükleme ve boşaltma*" iki ayrı birim olarak ayrılmasına gerek olmadığını düşündüğü görülmektedir. Buna karşılık orman/orman endüstri mühendislerinin %38'i, orman muhafaza memurlarının %30'u ve genel toplamda katılımcıların %33'ü "*emvali sürütme, yükleme ve boşaltma*"' seçmeli biriminin iki ayrı birim olarak ayrılmasının gerekli olduğunu düşünmektedirler.

Katılımcıların yaklaşık üçte biri tarafından "*emvali sürütme, yükleme ve boşaltma*" seçmeli biriminin *"emval sürütme"* ile *"emval yükleme-boşaltma"* olarak iki farklı

operatörlük olması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların "*iki ayrı operatörlük olarak ayrılması gerektiğini*" düşünmelerinin nedenleri Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.10 "*Emvali sürütme, yükleme ve boşaltma*" seçmeli biriminin iki ayrı operatörlük olarak ayrılması gerektiğini düşünen katılımcıların görüşleri

	Orman/ Orm. End. Mühendisi						Orman Muhafaza Memuru						Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam		Erkek		Kadın		Toplam	
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
İki farklı beceri gerektirmektedir.	17	45	2	5	19	50	24	43	4	7	28	50	41	44	6	6	47	50
İş kollarının ayrılması işte uzmanlığı artırır.	12	32	4	11	16	42	16	29	3	5	19	34	28	30	7	7	35	37
Aynı anda iki işin gerçekleştirilmesi iş konsantrasyonunu bozabilir.	1	3	1	3	2	5	4	7	3	5	7	13	5	5	4	4	9	10
Diğer	1	3	-	0	1	3	-	0	2	4	2	4	1	1	2	2	3	3
Toplam	31	82	7	18	38	100	44	79	12	21	56	100	75	80	19	20	94	100

Çizelge 4.10 incelendiğinde, "*orman üretim işçisi*" ulusal mesleki yeterliliğinde seçmeli birimlerden biri olarak tarif edilen *"15UY0236-3/B2: emvali sürütme, yükleme ve boşaltma"* biriminin *"emval sürütme"* ile *"emval yükleme-boşaltma"* olarak iki farklı alt birime ayrılabileceğini düşünen katılımcıların; %50'si "*iki farklı beceri gerektirdiğini*", %37'si "*iş kollarının ayrılması işte uzmanlığı artırabileceğini*", ve %10'u "*aynı anda iki işin gerçekleştirilmesi iş konsantrasyonunu bozabileceğini*" ifade etmektedirler.

4.2.4 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal yeterliliğinin zorunlu birimleri üzerine katılımcıların görüşleri

Türkiye'de *"15UY236-3 orman üretim işçisi ulusal yeterliliği"* yapısı zorunlu ve seçmeli birimlerden oluşmaktadır. Zorunlu birim olarak; *"15UY0236-3/A1: iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve iş organizasyonu"* ve seçmeli birim olarak *"15UY0236-3/B1: ağaç kesme"* ile *"15UY0236-3/B2: emvali sürütme, yükleme ve boşaltma"* birimlerinden oluşmaktadır. Orman üretim işçisi olarak ulusal mesleki yeterlilik belgesine sahip olmak isteyen bireyler bu yeterlilik birimlerinden sınava girmektedir. Sınavlar sözlü ve uygulamalı olarak gerçekleştirilmektedir. *"15UY0236-3/A1: iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve iş organizasyonu"* biriminden sınava girmek ve başarılı olmak zorunluluğu

bulunmaktadır. Ayrıca adaylar yetenek, becerileri ve bilgilerine göre seçmeli birimlerden tercih ettikleri sınava girip başarılı oldukları takdirde ulusal mesleki yeterlilik belgesine olmaktadırlar. Ulusal mesleki yeterliliklere ilişkin sınavlarından başarılı olan orman üretim işçilerinin uygulamadaki davranışlarının katılımcılar tarafından değerlendirilmesi açısından önemlidir.

Çalışmanın bu bölümünde; katılımcılar olan orman/orman endüstri mühendisleri ve orman muhafaza memurlarının ulusal mesleki yeterlilik belgesi almış orman üretim işçileri üzerine üretim esnasında yaptıkları gözlemleri ortaya koyulması amaçlanmıştır. Dolayısıyla bu zorunlu ve seçmeli mesleki yeterlilik birimlerinden başarılı olmuş bireylerin orman arazisinde gerçekleştirdiği üretim çalışmalarında gösterdikleri davranışlarını katılımcıların değerlendirmeleri istenmiştir. Bu sayede ulusal mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin belgesi olmayan üretim işçilerine kıyasla gelmiş oldukları nokta değerlendirilmiştir.

Katılımcıların "*orman üretim işçiliği mesleki yeterlilik belgesine sahip kişilerin, arazide yaptığınız gözlemlere göre aşağıda verilen "iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat" konularında ne derecede yeterli olduklarını düşünüyorsunuz*" sorusuna verdikleri cevaplar meslek gruplarına ve katılımcıların cinsiyetine göre Çizelge 4.11 ve 4.12'de verilmiştir.

Çizelge 4.11 Orman üretim işçilerinin "*iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat*"ı hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların meslek gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri

	Kes. Yeterli				Yeterli				Kararsızım				Yetersiz				Kes. Yetersiz				Toplam						Genel Toplam		
	M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.			OMM					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Kişisel koruyucu ekipmanları kullanma	3	3	7	4	20	20	72	38	9	9	31	16	48	48	65	35	21	21	13	7	101	2,4	1,11	188	3,0	1,08	289	2,8	1,13
İş esnasında güvenlik tedbirlerine uyma	4	4	5	3	21	21	68	36	10	10	30	16	51	50	74	39	15	15	11	6	101	2,5	1,10	188	2,9	1,05	289	2,8	1,08
İş ekipmanlarını uygun işte kullanma	3	3	16	9	35	35	84	45	8	8	26	14	50	50	56	30	5	5	5	3	101	2,8	1,07	187	3,3	1,06	288	3,1	1,08
İş ekipmanlarının bakım ve kontrollerini yapma	4	4	19	10	49	49	89	47	12	12	28	15	32	32	48	26	4	4	4	2	101	3,2	1,05	188	3,4	1,04	289	3,3	1,05
Çevreye duyarlı hareket etme	6	6	9	5	39	39	68	36	15	15	22	12	32	32	79	42	9	9	10	5	101	3,0	1,14	188	2,9	1,09	289	3,0	1,11
İş kazalarında ilk yardım müdahalesi yapabilme beceresine sahiplik konusunda	3	3	5	3	13	13	46	24	13	13	32	17	58	57	92	49	14	14	13	7	101	2,3	0,97	188	2,7	1,01	289	2,6	1,01
Ortalama	4	4	10	5	30	29	71	38	11	11	28	15	45	45	69	37	11	11	9	5	101	2,7	1,07	188	3,0	1,05	289	2,9	1,07

Çizelge 4.12 Orman üretim işçilerinin "*iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat*"ı hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların cinsiyetlerine göre önermeler hakkındaki görüşleri

	Kes. Yeterli				Yeterli				Kararsızım				Yetersiz				Kes. Yetersiz				Toplam						Genel Toplam		
	K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K			E					
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	$\bar{x}$	S	F	$\bar{x}$	S	F	$\bar{x}$	S
Kişisel koruyucu ekipmanları kullanma	4	5	6	3	32	42	60	28	13	17	27	13	22	29	91	43	5	7	29	14	76	3,1	1,09	213	2,6	1,11	289	2,8	1,13
İş esnasında güvenlik tedbirlerine uyma	3	4	6	3	27	36	62	29	13	17	27	13	31	41	94	44	2	3	24	11	76	3,0	1,02	213	2,7	1,10	289	2,8	1,08
İş ekipmanlarını uygun işte kullanma	6	8	13	6	32	42	87	41	9	12	25	12	29	38	77	36	0	0	10	5	76	3,2	1,05	212	3,1	1,10	288	3,1	1,08
İş ekipmanlarının bakım ve kontrollerini yapma	7	9	16	8	33	43	105	49	13	17	27	13	22	29	58	27	1	1	7	3	76	3,3	1,03	213	3,3	1,05	289	3,3	1,05
Çevreye duyarlı hareket etme	7	9	8	4	28	37	79	37	12	16	25	12	25	33	86	40	4	5	15	7	76	3,1	1,13	213	2,9	1,10	289	3,0	1,11
İş kazalarında ilk yardım müdahalesi yapabilme beceresine sahiplik konusunda	3	4	5	2	19	25	40	19	10	13	35	16	41	54	109	51	3	4	24	11	76	2,7	1,02	213	2,5	1,00	289	2,6	1,01
Ortalama	5	7	9	4	29	38	72	34	12	15	28	13	28	37	86	40	3	3	18	9	76	3,1	1,06	213	2,8	1,08	289	2,9	1,07

Çizelge 4.11 ve 4.12 incelendiğinde; orman üretim işçilerinin "*iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat*"ına hakimiyetini ölçmek amacıyla sunulan önermelere; orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,7±1,07 puan, orman muhafaza memurları 3,0±1,05 puan ve kadın katılımcıların 3,1±1,06 ve erkek katılımcıların 2,8±1,08 puan verdikleri tespit edilmiştir.

"Kişisel koruyucu ekipmanları kullanma" önermesine mühendisler 2,4 puan ve orman muhafaza memurları 3,0 puan, katılımcı kadınların 3,1 puan ve katılımcı erkeklerin 2,6 puan verdiği; *"iş esnasında güvenlik tedbirlerine uyma"* önermesine mühendisler ortalama 2,5 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 2,9 puan, katılımcı kadınların ortalama 3,0 puan ve katılımcı erkeklerin ortalama 2,7 puan verdiği; *"iş ekipmanlarını uygun işte kullanma"* önermesine mühendisler ortalama 2,8 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,3 puan, katılımcı kadınların ortalama 3,2 puan ve katılımcı erkeklerin ortalama 3,1 puan verdiği; *"iş ekipmanlarının bakım ve kontrollerini yapma"* önermesine mühendisler ortalama 3,2 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,4 puan, katılımcı kadınların ortalama 3,3 puan ve katılımcı erkeklerin ortalama 3,3 puan verdiği; *"çevreye duyarlı hareket etme"* önermesine mühendisler ortalama 3,0 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 2,9 puan, katılımcı kadınların ortalama 3,1 puan ve katılımcı erkeklerin ortalama 2,9 puan verdiği; *"iş esnasında güvenlik tedbirlerine uyma"* önermesine mühendisler ortalama 2,6 puanı ve orman muhafaza memurları ortalama 3,1 puan, katılımcı kadınların ortalama 3,2 puan ve katılımcı erkeklerin ortalama 2,8 puan verdiği; *"iş kazalarında ilk yardım müdahalesi yapabilme beceresine sahiplik konusunda"* önermesine mühendisler ortalama 2,3 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 2,7 puan, katılımcı kadınların ortalama 2,7 puan ve katılımcı erkeklerin ortalama 2,5 puan verdiği tespit edilmiştir.

Katılımcıların önermelere verdiği yanıtlara ilişkin hem meslekler hem de cinsiyet bakımından gruplara ayrılıp incelendiğinde; orman üretim işlerinde yer alan orman işçileri/emekçilerinin üretim esnasında gerçekleştirdikleri iş ve işlemlerde "*iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat"*'ı ile ilgili yeterli bilgilerinin olmadığı ya da üretim esnasında bu konulara yeterince dikkat etmedikleri sonucuna varılmaktadır. Katılımcılara göre *"iş kazalarında ilk yardım müdahalesi yapabilme beceresine sahiplik konusunda"* orman

üretim işçilerinin diğer önermelere göre daha az yeterli olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında katılımcılar *"iş ekipmanlarının bakım ve kontrollerini yapma"* konusunda diğer önermelere göre daha yeterli oldukları düşünülmektedir.

4.2.5 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal yeterliliğinin seçmeli birimleri üzerine katılımcıların görüşleri

Ulusal mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin; üretimde ağaç kesme ve boylamada gösterdikleri yeterliliklerinin katılımcıların gözlemlerine dayanarak ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla katılımcıların arazide yaptığınız gözlemlere göre orman üretim işçiliği mesleki yeterlilik belgesine sahip kişilerin *"ağaç kesme ve boylama"* konularında ne derecede yeterli olduklarını düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların verilen önermelere yaptıkları puanlamalar meslek gruplarına ve cinsiyete göre Çizelge 4.13 ve Çizelge 4.14'de verilmiştir.

Çizelge 4.13 ve 4.14 incelendiğinde; orman üretim işçilerinin *"ağaç kesme ve boylama"* konularına hakimiyetini ölçmek amacıyla sunulan önermelere; orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,4±0,93 puan, orman muhafaza memurları 3,4±1,03 puan ve kadın katılımcıların 3,4±1,00 ve erkek katılımcıların 3,4±1,00 puan verdikleri tespit edilmiştir.

"Motorlu testereyi kullanmadan önce kontrol etmede" orman üretim işçilerinin yeterliliği ile ilgili olarak orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,7 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,8 puan, katılımcı kadınlar ortalama 3,7 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,7 puan vermişlerdir. *"Kontrollü ve güvenli ağaç kesme konusunda"* orman üretim işçilerinin yeterliliği ile ilgili olarak orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,3 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,5 puan, katılımcı kadınlar ortalama 3,4 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,4 puan vermişlerdir. *"Ağacı devirme oyuğu açarak kesme konusunda"* orman üretim işçilerinin yeterliliği ile ilgili olarak orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,3 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,5 puan, katılımcı kadınlar ortalama 3,4 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,4 puan vermişlerdir. *"Devrilmiş ağacın dallarını budama konusunda"* orman üretim işçilerinin yeterliliği ile

Çizelge 4.13 Orman üretim işçilerinin "*ağaç kesme ve boylama*" hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların meslek gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri

	Kesinlikle Yeterli				Yeterli				Kararsızım				Yetersiz				Kesinlikle Yetersiz				Toplam						Genel Toplam		
	M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.			OMM					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Motorlu testereyi kullanmadan önce kontrol etmede	7	7	28	15	68	67	114	61	13	13	21	11	13	13	23	12	0	0	2	1	101	3,7	0,79	188	3,8	0,89	289	3,7	0,85
Kontrollü ve güvenli ağaç kesme konusunda	4	4	17	9	55	54	104	55	13	13	21	11	26	26	43	23	3	3	3	2	101	3,3	1,00	188	3,5	0,99	289	3,4	1,00
Ağacı devirme oyuğu açarak kesme konusunda	4	4	17	9	52	51	102	54	15	15	25	13	27	27	40	21	3	3	4	2	101	3,3	1,00	188	3,5	0,99	289	3,4	1,00
Devrilmiş ağacın dallarını budama konusunda	5	5	17	9	77	76	93	49	4	4	25	13	13	13	52	28	2	2	1	1	101	3,7	0,83	188	3,4	1,00	289	3,5	0,96
Dalları budanmış ağacın kabuklarının soyulması konusunda	6	6	16	9	81	80	103	55	4	4	19	10	7	7	46	24	3	3	4	2	101	3,8	0,78	188	3,4	1,02	289	3,6	0,96
Kabukları soyulmuş ağacın boylanması konusunda	3	3	17	9	61	60	83	44	11	11	20	11	23	23	65	35	3	3	3	2	101	3,4	0,97	188	3,2	1,08	289	3,3	1,04
Boylamada kendi başına ağacı en verimli şekilde değerlendirebilme	2	2	14	7	45	45	79	42	14	14	26	14	37	37	62	33	3	3	7	4	101	3,1	1,01	188	3,2	1,08	289	3,1	1,06
Ortalama	4	4	16	9	62	61	94	50	10	10	23	12	22	22	51	27	3	3	4	2	101	3,4	0,93	188	3,4	1,03	289	3,4	1,00

Çizelge 4.14 Orman üretim işçilerinin "*ağaç kesme ve boylama*" hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların cinsiyet gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri

	Kesinlikle Yeterli				Yeterli				Kararsızım				Yetersiz				Kesinlikle Yetersiz				Toplam						Genel Toplam		
	K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K			E					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Motorlu testereyi kullanmadan önce kontrol etmede	7	9	28	13	50	66	132	62	10	13	24	11	9	12	27	13	0	0	2	1	76	3,7	0,79	213	3,7	0,88	289	3,7	0,85
Kontrollü ve güvenli ağaç kesme konusunda	6	8	15	7	40	53	119	56	11	14	23	11	18	24	51	24	1	1	5	2	76	3,4	0,98	213	3,4	1,00	289	3,4	1,00
Ağacı devirme oyuğu açarak kesme konusunda	6	8	15	7	40	53	114	54	12	16	28	13	16	21	51	24	2	3	5	2	76	3,4	1,00	213	3,4	1,00	289	3,4	1,00
Devrilmiş ağacın dallarını budama konusunda	4	5	18	8	42	55	128	60	6	8	23	11	23	30	42	20	1	1	2	1	76	3,3	1,01	213	3,6	0,93	289	3,5	0,96
Dalları budanmış ağacın kabuklarının soyulması konusunda	4	5	18	8	46	61	138	65	8	11	15	7	17	22	36	17	1	1	6	3	76	3,5	0,94	213	3,6	0,96	289	3,6	0,96
Kabukları soyulmuş ağacın boylanması konusunda	4	5	16	8	41	54	103	48	8	11	23	11	22	29	66	31	1	1	5	2	76	3,3	1,00	213	3,3	1,06	289	3,3	1,04
Boylamada kendi başına ağacı en verimli şekilde değerlendirebilme	5	7	11	5	32	42	92	43	10	13	30	14	28	37	71	33	1	1	9	4	76	3,2	1,05	213	3,1	1,06	289	3,1	1,06
Ortalama	5	6	16	7	40	53	116	54	9	12	24	11	21	27	53	25	1	2	5	3	76	3,4	1,00	213	3,4	1,00	289	3,4	1,00

ilgili olarak orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,7 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,4 puan katılımcı kadınlar ortalama 3,3 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,6 puan vermişlerdir. *"Dalları budanmış ağacın kabuklarının soyulması konusunda"* orman üretim işçilerinin yeterliliği ile ilgili olarak orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,8 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,4 puan, katılımcı kadınlar ortalama 3,5 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,6 puan vermişlerdir. *"Kabukları soyulmuş ağacın boylanması konusunda"* orman üretim işçilerinin yeterliliği ile ilgili olarak orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,4 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,2 puan, katılımcı kadınlar ortalama 3,3 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,3 puan vermişlerdir.

"Boylamada kendi başına ağacı en verimli şekilde değerlendirebilme" orman üretim işçilerinin yeterliliği ile ilgili olarak orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,1 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,2 puan katılımcı kadınlar ortalama 3,2 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,1 puan vermişlerdir.

Katılımcıların "*orman üretim işçiliği mesleki yeterlilik belgesine sahip kişilerin, arazide yaptığınız gözlemlere göre aşağıda verilen "sürütme, yükleme ve boşaltma" konularında ne derecede yeterli olduklarını düşünüyorsunuz*" sorusuna verdikleri cevaplar meslek gruplarına ve katılımcıların cinsiyetine bağlı olarak Çizelge 4.15 ve 4.16'da verilmiştir. Katılımcıların meslek gruplarına dağılımı açısından orman üretim işçisinin "*iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuatı"* konularındaki yeterlilikleri üzerine yapılan önermelere verdiği puanlar değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.15 ve 4.16 incelendiğinde; orman üretim işçilerinin *"sürütme, yükleme ve boşaltma"* konularına hakimiyetini ölçmek amacıyla sunulan önermelere; orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,9±1,04 puan, orman muhafaza memurları 3,0±1,07 puan ve kadın katılımcıların 3,1±1,04 ve erkek katılımcıların 3,0±1,07 puan verdikleri tespit edilmiştir.

Çizelge 4.15 Orman üretim işçilerinin "*sürütme, yükleme ve boşaltma*" hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların meslek gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri

	Kesinlikle Yeterli				Yeterli				Kararsızım				Yetersiz				Kesinlikle Yetersiz				Toplam						Genel Toplam		
	M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.			OMM					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Orman emvallerinin sürütüleceği güzergahın tespitinde	2	2	10	5	53	52	112	60	14	14	19	10	29	29	44	23	3	3	3	2	101	3,2	0,99	188	3,4	0,96	289	3,4	0,97
Sürütme yapılacak emvalin temizliğinin yapılması hususunda	2	2	9	5	64	63	90	48	11	11	22	12	21	21	59	31	3	3	8	4	101	3,4	0,94	188	3,2	1,06	289	3,3	1,03
Sürütme yapılacak güzergâhtaki ağaçlara zarar vermeme hususunda	0	0	6	3	36	36	81	43	16	16	21	11	35	35	66	35	14	14	14	7	101	2,7	1,09	188	3,0	1,10	289	2,9	1,10
Sürütme yapılacak güzergâhtaki alt tabakaya zarar vermeme hususunda	0	0	8	4	29	29	60	32	18	18	21	11	40	40	85	45	14	14	13	7	101	2,6	1,05	187	2,8	1,09	288	2,7	1,08
Sürütme yapılacak güzergâhtaki yaban hayatına dikkat etme ve zarar vermeme hususunda	1	1	12	6	31	31	59	31	19	19	25	13	36	36	78	41	14	14	14	7	101	2,7	1,08	188	2,9	1,13	289	2,8	1,11
Orman emvalinin yüklenme/ boşaltılması şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma konusunda	3	3	8	4	41	41	76	40	17	17	28	15	36	36	71	38	4	4	5	3	101	3,0	1,02	188	3,1	1,03	289	3,0	1,03
Orman emvalinin şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma	3	3	9	5	41	41	84	45	17	17	26	14	35	35	65	35	5	5	4	2	101	3,0	1,04	188	3,2	1,03	289	3,1	1,03
Ortalama	2	1	9	5	40	40	75	40	16	16	24	13	34	33	71	38	9	9	10	5	101	2,9	1,04	188	3,0	1,07	289	3,0	1,06

Çizelge 4.16 Orman üretim işçilerinin "*sürütme, yükleme ve boşaltma*" hakkındaki bilgilerine ilişkin katılımcıların cinsiyete göre önermeler hakkındaki görüşleri

	Kesinlikle Yeterli				Yeterli				Kararsızım				Yetersiz				Kesinlikle Yetersiz				Toplam						Genel Toplam		
	K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K			E					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Orman emvallerinin sürütüleceği güzergahın tespitinde	4	5	8	4	43	57	122	57	14	18	19	9	13	17	60	28	2	3	4	2	76	3,4	0,93	213	3,3	0,99	289	3,4	0,97
Sürütme yapılacak emvalin temizliğinin yapılması hususunda	3	4	8	4	39	51	115	54	13	17	20	9	19	25	61	29	2	3	9	4	76	3,3	0,98	213	3,2	1,04	289	3,3	1,03
Sürütme yapılacak güzergâhtaki ağaçlara zarar vermeme hususunda	4	5	2	1	29	38	88	41	13	17	24	11	25	33	76	36	5	7	23	11	76	3,0	1,10	213	2,9	1,11	289	2,9	1,10
Sürütme yapılacak güzergâhtaki alt tabakaya zarar vermeme hususunda	3	4	5	2	22	29	67	32	11	14	28	13	35	46	90	42	5	7	22	10	76	2,8	1,07	212	2,7	1,09	288	2,7	1,08
Sürütme yapılacak güzergâhtaki yaban hayatına dikkat etme ve zarar vermeme hususunda	2	3	11	5	29	38	61	29	14	18	30	14	23	30	91	43	8	11	20	9	76	2,9	1,10	213	2,8	1,12	289	2,8	1,11
Orman emvalinin yüklenme/ boşaltılması şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma konusunda	4	5	7	3	29	38	88	41	16	21	29	14	26	34	81	38	1	1	8	4	76	3,1	0,99	213	3,0	1,04	289	3,0	1,03
Orman emvalinin şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma konusunda	5	7	7	3	31	41	94	44	14	18	29	14	25	33	75	35	1	1	8	4	76	3,2	1,02	213	3,1	1,04	289	3,1	1,03
Ortalama	4	5	7	3	30	39	86	40	14	18	27	13	26	34	79	37	4	5	15	7	76	3,1	1,04	213	3,0	1,07	289	3,0	1,06

"Orman emvallerinin sürütüleceği güzergahın tespitinde" önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,2 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,4 puan, kadın çalışanlar ortalama 3,4 puan ve erkekler ortalama 3,3 puan vermiştir. *"Sürütme yapılacak emvalin temizliğinin yapılması hususunda"* önermesine orman/orman endüstri mühendislerinin ortalama 3,4 puan, orman muhafaza memurlarının ortalama 3,2 puan, kadın çalışanlarının ortalama 3,3 puan ve erkekler çalışanların ortalama 3,2 puan verdiği tespit edilmiştir. *"Sürütme yapılacak güzergâhtaki ağaçlara zarar vermeme hususunda"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,7 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,0 puan, kadın çalışanlar ortalama 3,0 puan ve erkek çalışanlar ortalama 2,9 puan vermiştir. *"Sürütme yapılacak güzergâhtaki alt tabakaya zarar vermeme hususunda"* önermesine verilen puanlar sırasıyla; orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,6 puan, orman muhafaza memurları ortalama 2,8 puan, kadın çalışanlar ortalama 2,8 puan ve erkek çalışanlar ortalama 2,7 puan olarak belirlenmiştir. *"Sürütme yapılacak güzergâhtaki yaban hayatına dikkat etme ve zarar vermeme hususunda"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,7 puan, orman muhafaza memurları ortalama 2,9 puan, kadın çalışanlar ortalama 2,9 puan ve erkek çalışanlar ortalama 2,8 puan vermiştir. *"Orman emvalinin yüklenme/ boşaltılması şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma konusunda"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,0 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,1 puan, kadın çalışanlar ortalama 3,1 puan ve erkek çalışanlar ortalama 3,0 puan vermiştir. *"Orman emvalinin şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma konusunda"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,0 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,2 puan, kadın çalışanlar ortalama 3,2 puan ve erkek çalışanlar ortalama 3,1 puan vermiştir.

Katılımcıların hem mesleklere hem de cinsiyete göre önermelere verdikleri puanlar incelendiğinde; *"orman emvallerinin sürütüleceği güzergahın tespitinde"* önermesine en yüksek puan verildiği görülmektedir. Bu önermeyi sırasıyla "s*ürütme yapılacak emvalin temizliğinin yapılması hususunda"* önermesi, *"orman emvalinin şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma"* önermesi, *"orman emvalinin yüklenme/ boşaltılması şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma konusunda"* önermesi, *"sürütme yapılacak güzergâhtaki ağaçlara zarar vermeme hususunda"* önermesi, *"sürütme yapılacak*

güzergâhtaki yaban hayatına dikkat etme ve zarar vermeme hususunda" önermesi ve *"sürütme yapılacak güzergâhtaki alt tabakaya zarar vermeme hususunda"* önermesi puan bakımından takip etmektedir. Önermelere verilen puanlar incelendiğinde genel kanaat bakımından orman üretim işçilerinin sürütme, yükleme ve boşaltma işlerinde katılımcılar tarafından özellikle sürütme işinin planlanması, başlanması hususlarında yeterli oldukları buna karşılık sürütme faaliyetlerinin gerçekleştirildiği güzergâhta hem flora hem faunaya karşı hassasiyetlerinin daha az olduğu görülmektedir.

4.2.6 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal yeterlilik sınavlarına ilişkin katılımcıların görüşleri

Ormancılık uygulamalarının yoğun olarak gerçekleştirdiği bir bölgede katılımcıların çalışmaları nedeniyle ulusal mesleki yeterlilik belgesi verme sürecini her yönü ile daha kapsamlı bir şekilde değerlendirebilecekleri varsayımı ile sınav süreci ile ilgili farklı aşamalara ilişkin önermeler katılımcılara sunulmuştur. Katılımcıların "*bilgi, deneyim ve gözlemleri*"'ne göre önermelere verdikleri cevaplar meslek grupları ve katılımcıların cinsiyetlerine bağlı olarak Çizelge 4.17 ve 4.18'de verilmiştir.

Çizelge 4.17 ve 4.18 incelendiğinde; ulusal mesleki yeterlilik belgelerini verme/alma süreci ile ilgili sunulan önermelere; orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,7±0,93 puan, orman muhafaza memurları 3,4±1,08 puan ve kadın katılımcıların 3,4±1,07 ve erkek katılımcıların 3,5±1,05 puan verdikleri tespit edilmiştir.

Orman üretim işçiliği Türkiye'de geleneksel yöntemler ve bilgiler ile özellikle orman köylüleri tarafından gerçekleştirilen bir meslektir. Son yıllarda orman üretim faaliyetlerinde çalışabilmek için mesleki yeterlilik belgesi alma gerekliliği ortaya çıkmıştır (Anonim 2019). Belgelendirme sürecinin hem sözlü hem de uygulamalı olarak gerçekleştirilen sınavları olduğu düşünüldüğünde, sınavlara hazırlanmak, mesleğin teorik bilgilerini öğrenmek ve tazelemek vb. nedenlerle bilgilerin tazelenmesi için kursların verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu amaçla çalışmada *"mesleki yeterlilik sınavları öncesi halk eğitim merkezlerinde yetkin kişiler tarafından mesleki eğitim kursları verilmeli"* önermesi katılımcılara sunulmuştur. Önermeye orman/orman endüstri

Çizelge 4.17 Orman üretim işçilerinin mesleki yeterlilik sınavları ile ilgili olarak katılımcıların meslek gruplarına göre önermeler hakkındaki görüşleri

	Kesinlikle Katılıyorum				Katılıyorum				Kararsızım				Katılmıyorum				Kesinlikle Katılmıyorum				Toplam						Genel Toplam		
	M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.			OMM					
	F	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Mesleki yeterlilik sınavları öncesi halk eğitim merkezlerinde yetkin kişiler tarafından mesleki eğitim kursları verilmeli	43	43	38	20	39	39	89	47	7	7	32	17	10	10	28	15	2	2	1	1	101	4,1	1,03	188	3,7	0,97	289	3,9	1,01
Sınavlarda başarılı olamayanlar için ayrıca eğitim verilmelidir	45	45	35	19	45	45	81	43	4	4	28	15	7	7	43	23	0	0	1	1	101	4,3	0,84	188	3,6	1,06	289	3,8	1,04
Sınavlar ile gerçek uygulamalar birbiri ile örtüşmektedir dolayısıyla sınavlardaki başarı üretim becerilerini yansıtmaktadır	18	18	14	7	41	41	73	39	13	13	39	21	24	24	53	28	5	5	9	5	101	3,4	1,18	188	3,2	1,07	289	3,3	1,11
Sınavların her aşaması uygulamalı olarak orman arazisinde gerçek ekipmanlar ile yapılmalı	50	50	44	23	46	46	83	44	3	3	16	9	1	1	41	22	1	1	4	2	101	4,4	0,70	188	3,6	1,13	289	3,9	1,06
Sınavlarda görüntü kaydı zorunluluğu faydalıdır	47	47	39	21	44	44	78	41	5	5	27	14	4	4	43	23	1	1	1	1	101	4,3	0,82	188	3,6	1,07	289	3,8	1,05
Mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin teorik bilgileri yeterlidir	2	2	11	6	33	33	66	35	26	26	35	19	33	33	63	34	7	7	13	7	101	2,9	1,01	188	3,0	1,10	289	3,0	1,06
Mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin pratik bilgileri yeterlidir	3	3	13	7	50	50	91	48	20	20	24	13	24	24	51	27	4	4	9	5	101	3,2	0,98	188	3,3	1,08	289	3,2	1,04
Bu hali ile mesleki yeterlilik belgesine sahip üretim işçisi ile çalışmak, ormancılık uygulamalarında başarıyı olumlu yönde etkiler	18	18	26	14	47	47	83	44	17	17	32	17	16	16	45	24	3	3	2	1	101	3,6	1,05	188	3,5	1,04	289	3,5	1,04
Belgelerin 5 yılda bir yenilenme süresi yeterlidir.	22	22	25	13	54	53	74	39	11	11	40	21	9	9	44	23	5	5	5	3	101	3,8	1,05	188	3,4	1,06	289	3,5	1,07
Ortalama	24	23	26	14	46	45	79	42	14	14	29	15	15	14	48	25	4	3	6	3	101	3,7	0,93	188	3,4	1,08	289	3,5	1,06

Çizelge 4.18 Orman üretim işçilerinin mesleki yeterlilik sınavları ile ilgili olarak cinsiyet gruplarına göre katılımcıların önermeler hakkındaki görüşleri

	Kesinlikle Katılıyorum				Katılıyorum				Kararsızım				Katılmıyorum				Kesinlikle Katılmıyorum				Toplam						Genel Toplam		
	K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K			E					
	F	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	%	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Mesleki yeterlilik sınavları öncesi halk eğitim merkezlerinde yetkin kişiler tarafından mesleki eğitim kursları verilmeli	17	22	64	30	42	55	86	40	7	9	32	15	10	13	28	13	0	0	3	1	76	3,9	0,91	213	3,8	1,04	289	3,9	1,01
Sınavlarda başarılı olamayanlar için ayrıca eğitim verilmelidir	19	25	61	29	30	39	96	45	7	9	25	12	19	25	31	15	1	1	0	0	76	3,6	1,15	213	3,9	0,99	289	3,8	1,04
Sınavlar ile gerçek uygulamalar birbiri ile örtüşmektedir dolayısıyla sınavlardaki başarı üretim becerilerini yansıtmaktadır	12	16	20	9	30	39	84	39	7	9	45	21	24	32	53	25	3	4	11	5	76	3,3	1,19	213	3,2	1,09	289	3,3	1,11
Sınavların her aşaması uygulamalı olarak orman arazisinde gerçek ekipmanlar ile yapılmalı	20	26	74	35	31	41	98	46	7	9	12	6	17	22	25	12	1	1	4	2	76	3,7	1,13	213	4,0	1,02	289	3,9	1,06
Sınavlarda görüntü kaydı zorunluluğu faydalıdır	19	25	67	31	33	43	89	42	9	12	23	11	13	17	34	16	2	3	0	0	76	3,7	1,11	213	3,9	1,03	289	3,8	1,05
Mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin teorik bilgileri yeterlidir	2	3	11	5	27	36	72	34	19	25	42	20	24	32	72	34	4	5	16	8	76	3,0	1,00	213	3,0	1,09	289	3,0	1,06
Mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin pratik bilgileri yeterlidir	1	1	15	7	36	47	105	49	14	18	30	14	20	26	55	26	5	7	8	4	76	3,1	1,03	213	3,3	1,05	289	3,2	1,04
Bu hali ile mesleki yeterlilik belgesine sahip üretim işçisi ile çalışmak, ormancılık uygulamalarında başarıyı olumlu yönde etkiler	12	16	32	15	30	39	100	47	13	17	36	17	20	26	41	19	1	1	4	2	76	3,4	1,09	213	3,5	1,03	289	3,5	1,04
Belgelerin 5 yılda bir yenilenme süresi yeterlidir.	12	16	35	16	36	47	92	43	11	14	40	19	16	21	37	17	1	1	9	4	76	3,6	1,04	213	3,5	1,09	289	3,5	1,07
Ortalama	11	14	39	18	32	42	93	44	12	16	31	14	18	24	44	21	2	3	7	3	76	3,4	1,07	213	3,5	1,05	289	3,5	1,06

mühendisleri ortalama 4,1 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,7 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,9 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,8 puan vermişlerdir.

Ulusal mesleki yeterlilik belgesine sahip olma sürecinde gerçekleştirilen sınavlarda başarısız olan, ancak bu mesleği yapmaya devam etmek isteyen, bu mesleğin hem teorik hem de pratik bilgisinde eksiklikleri olan kişilerin meslek ile ilgili olarak eğitim alması gerektiği düşülmektedir. Bu nedenle anket çalışmasında *"sınavlarda başarılı olamayanlar için ayrıca eğitim verilmelidir"* önermesi katılımcılara sunulmuştur. Önermeye orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,3 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,6 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,6 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,9 puan vermişlerdir.

Katılımcıların ulusal mesleki yeterlilik belgelendirme sınavlarının uygulama sınavı bölümünün orman üretim faaliyetleri ile örtüşüp örtüşmediğini değerlendirmeleri istenmiştir. Bu sayede ulusal mesleki yeterlilik belgelendirme sürecinin amacına uygun bir şekilde gerçekleşip gerçekleşmediğini katılımcıların gözünden ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla katılımcılara *"sınavlar ile gerçek uygulamalar birbiri ile örtüşmektedir dolayısıyla sınavlardaki başarı üretim becerilerini yansıtmaktadır"* önermesi sunulmuştur. Önermeye orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,4 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,2 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,3 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,2 puan vermişlerdir.

Ulusal mesleki yeterlilik belgelendirme sürecinde uygulama sınavının gerçek üretim sahasına benzer koşullar oluşturularak da gerçekleştirilemeyeceği düşünülmektedir. Bu nedenle katılımcıların *"sınavların her aşaması uygulamalı olarak orman arazisinde gerçek ekipmanlar ile yapılmalı"* önermesini puanlaması istenmiştir. Önermeye orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,4 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,6 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,7 puan ve katılımcı erkekler ortalama 4,0 puan vermişlerdir.

Orman üretim işçilerinin ulusal mesleki yeterlilik belgesi alma sürecinde gerçekleştirilen sınavların tarafsız bir şekilde gerçekleştirdiğini belgelemek için kamera kayıtları alınmaktadır. Katılımcıların sınavlarda hem zaman, emek ve paraya kaybına neden olan bu uygulamaya ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla *"sınavlarda görüntü kaydı zorunluluğu faydalıdır"* önermesi verilmiştir. Bu önermeye orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,3 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,6 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,7 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,9 puan vermişlerdir.

Çalışmada ulusal mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin katılımcılara göre hem teorik hem de pratikte yeterli olup olmadıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla *"mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin teorik bilgileri yeterlidir"* önermesi ve *"mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin pratik bilgileri yeterlidir"* önermesi verilmiştir. *"Mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin teorik bilgileri yeterlidir"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,9 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,0 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,0 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,0 puan vermişlerdir. *"Mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin pratik bilgileri yeterlidir"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,2 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,3 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,1 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,3 puan vermişlerdir.

Orman üretim işçilerinin ulusal mesleki yeterlilik belgelendirme sürecinden başarılı olanların ormancılık faaliyetlerinde aktif olarak çalışmalarının katılımcılara göre ormancılık uygulamalarında genel anlamdaki başarıyı etkileyip etkilemeyeceği hususundaki görüşenlerinin alınması amaçlanmıştır. Bu amaçla *"bu hali ile mesleki yeterlilik belgesine sahip üretim işçisi ile çalışmak, ormancılık uygulamalarında başarıyı olumlu yönde etkiler"* önermesi verilmiştir. Önermeye orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,6 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,5 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,4 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,5 puan vermişlerdir.

Ulusal mesleki yeterlilik belgelerinin 5 yıllık bir geçerlilik süreleri bulunmaktadır. Uygulayıcı olarak katılımcıların değişen çevresel faktörleri de dikkate alarak bu süre hakkındaki düşüncelerini ortaya koymak amacıyla, katılımcılara *"belgelerin 5 yılda bir yenilenme süresi yeterlidir"* önermesi sunulmuştur. Önermeye orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,8 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,4 puan vermişlerdir. Katılımcı kadınlar ortalama 3,6 puan ve katılımcı erkekler ortalama 3,4 puan vermişlerdir.

4.2.7 15UY0236-3 Orman üretim işçisi ulusal yeterliliği belgesi alan orman üretim işçilerinin kazanımlarına ilişin katılımcıların görüşleri

Çalışmada katılımcıların ulusal mesleki yeterlilik belgesi almadan önce ve aldıktan sonraki orman köylüsü üzerine gözlemlerini ortaya koymak amacıyla 12 önerme verilmiştir. Önermelere verilen yanıtlara bağlı olarak ulusal mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirme sürecinin orman üretim işçiliğine ve dolayısıyla ormancılığa olan katkıları değerlendirilmiş ve Çizelge 4.19 ve 4. 20'de verilmiştir.

Çizelge 4.19 ve 4.20 incelendiğinde; ulusal mesleki yeterlilik sürecinin ormancılığa ve orman işçiliğine yaptığı katkılara ilişkin sunulan önermelere; orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,0±1,02 puan, orman muhafaza memurları 3,1±1,06 puan ve kadın katılımcıların 3,24±1,02 ve erkek katılımcıların 3,1±1,05 puan verdikleri tespit edilmiştir.

Orman üretim işçileri ulusal mesleki yeterlilik belgesi aldıktan sonra *"mesleki becerilerde gelişme gözlenmiştir"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,5 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,6 puan vermişlerdir. Katılımcılar cinsiyetlerine göre ayrıldığına kadın katılımcılar ortalama 3,7 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,6 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"İş sağlığı ve güvenliği hususlarında gelişme gözlenmiştir"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,1 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,1 puan vermişlerdir. Ayrıca kadın katılımcılar

Çizelge 4.19 Ulusal mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirme sürecinin orman üretim işçiliğine ve dolayısıyla ormancılığa olan katkılarına ilişkin önermeler hakkında katılımcıların meslek gruplarına göre görüşleri

	Kesinlikle Katılıyorum				Katılıyorum				Kararsızım				Katılmıyorum				Kesinlikle Katılmıyorum				Toplam						Genel Toplam		
	M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.			OMM					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Mesleki becerilerde gelişme gözlenmiştir	8	8	24	13	58	57	106	56	18	18	26	14	14	14	30	16	3	3	2	1	101	3,5	0,93	188	3,6	0,93	289	3,6	0,93
İş sağlığı ve güvenliği hususlarında gelişme gözlenmiştir	3	3	16	9	43	43	68	36	23	23	29	15	28	28	69	37	4	4	6	3	101	3,1	0,99	188	3,1	1,09	289	3,1	1,05
Orman köylüsünün iş bulma imkanı artmıştır	13	13	27	14	50	50	99	53	11	11	21	11	23	23	40	21	4	4	1	1	101	3,4	1,10	188	3,6	1,00	289	3,5	1,03
Genel olarak değişen bir şey olmamıştır	13	13	8	4	27	27	54	29	17	17	33	18	40	40	82	44	4	4	11	6	101	3,0	1,16	188	2,8	1,05	289	2,9	1,09
Yapılan işlerde başarı artmıştır	7	7	20	11	51	50	92	49	25	25	29	15	16	16	44	23	2	2	3	2	101	3,4	0,91	188	3,4	1,01	289	3,4	0,98
Kişisel koruyucu donanım kullanımı artmıştır	3	3	13	7	28	28	63	34	24	24	31	16	35	35	66	35	11	11	15	8	101	2,8	1,07	188	3,0	1,13	289	2,9	1,11
İlkyardım ve acil müdahale konularında bilinçli yapılan hareket artmıştır	5	5	8	4	31	31	73	39	24	24	30	16	31	31	63	34	10	10	14	7	101	2,9	1,10	188	3,0	1,09	289	3,0	1,10
Arazi şartlarına uygun ekipman kullanımı artmıştır	4	4	14	7	45	45	74	39	20	20	23	12	26	26	63	34	6	6	14	7	101	3,1	1,04	188	3,1	1,15	289	3,1	1,11
Orman üretim işçileri iş alanında risk analizi yapabilir seviyededir	0	0	7	4	29	29	80	43	30	30	34	18	37	37	57	30	5	5	10	5	101	2,8	0,91	188	3,1	1,04	289	3,0	1,01
Orman üretim işçilerinin meslek bilinci ve aidiyeti artmıştır	2	2	7	4	51	50	94	50	16	16	26	14	29	29	54	29	3	3	7	4	101	3,2	0,98	188	3,2	1,02	289	3,2	1,01
Mesleki yeterlilik belgesine sahip işçiler ile yapılan üretimin süresi azalmıştır	5	5	10	5	31	31	78	41	27	27	35	19	28	28	56	30	10	10	9	5	101	2,9	1,09	188	3,1	1,05	289	3,1	1,07
Mesleki yeterlilik belgesine sahip işçiler ile yapılan üretimin kalitesi artmıştır	6	6	16	9	41	41	92	49	28	28	26	14	22	22	51	27	4	4	3	2	101	3,2	0,99	188	3,4	1,02	289	3,3	1,01
Ortalama	4	4	10	5	38	38	82	44	24	24	29	15	29	29	57	30	6	6	10	5	101	3,0	1,02	188	3,1	1,06	289	3,1	1,05

Çizelge 4.20 Ulusal mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirme sürecinin orman üretim işçiliğine ve dolayısıyla ormancılığa olan katkılarına ilişkin önermeler hakkında katılımcıların cinsiyet gruplarına göre görüşleri

	Kesinlikle Katılıyorum				Katılıyorum				Kararsızım				Katılmıyorum				Kesinlikle Katılmıyorum				Toplam						Genel Toplam		
	K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K			E					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Mesleki becerilerde gelişme gözlenmiştir	6	8	26	12	49	64	115	54	11	14	33	15	9	12	35	16	1	1	4	2	76	3,7	0,84	213	3,6	0,97	289	3,6	0,93
İş sağlığı ve güvenliği hususlarında gelişme gözlenmiştir	4	5	15	7	31	41	80	38	12	16	40	19	26	34	71	33	3	4	7	3	76	3,1	1,06	213	3,1	1,06	289	3,1	1,05
Orman köylüsünün iş bulma imkanı artmıştır	14	18	26	12	36	47	113	53	6	8	26	12	20	26	43	20	0	0	5	2	76	3,6	1,07	213	3,5	1,02	289	3,5	1,03
Genel olarak değişen bir şey olmamıştır	7	9	14	7	22	29	59	28	14	18	36	17	32	42	90	42	1	1	14	7	76	3,0	1,07	213	2,9	1,10	289	2,9	1,09
Yapılan işlerde başarı artmıştır	7	9	20	9	32	42	111	52	13	17	41	19	23	30	37	17	1	1	4	2	76	3,3	1,04	213	3,5	0,95	289	3,4	0,98
Kişisel koruyucu donanım kullanımı artmıştır	5	7	11	5	31	41	60	28	16	21	39	18	20	26	81	38	4	5	22	10	76	3,2	1,06	213	2,8	1,12	289	2,9	1,11
İlkyardım ve acil müdahale konularında bilinçli yapılan hareket artmıştır	5	7	8	4	36	47	68	32	14	18	40	19	18	24	76	36	3	4	21	10	76	3,3	1,03	213	2,8	1,10	289	3,0	1,10
Arazi şartlarına uygun ekipman kullanımı artmıştır	5	7	13	6	36	47	83	39	12	16	31	15	22	29	67	31	1	1	19	9	76	3,3	1,00	213	3,0	1,14	289	3,1	1,11
Orman üretim işçileri iş alanında risk analizi yapabilir seviyededir	1	1	6	3	30	39	79	37	20	26	44	21	23	30	71	33	2	3	13	6	76	3,1	0,93	213	3,0	1,03	289	3,0	1,01
Orman üretim işçilerinin meslek bilinci ve aidiyeti artmıştır	4	5	5	2	35	46	110	52	10	13	32	15	24	32	59	28	3	4	7	3	76	3,2	1,06	213	3,2	0,99	289	3,2	1,01
Mesleki yeterlilik belgesine sahip işçiler ile yapılan üretimin süresi azalmıştır	6	8	9	4	32	42	77	36	17	22	45	21	19	25	65	31	2	3	17	8	76	3,3	1,01	213	3,0	1,08	289	3,1	1,07
Mesleki yeterlilik belgesine sahip işçiler ile yapılan üretimin kalitesi artmıştır	9	12	13	6	28	37	105	49	17	22	37	17	20	26	53	25	2	3	5	2	76	3,3	1,07	213	3,3	0,99	289	3,3	1,01
Ortalama	5	7	9	4	33	43	87	41	15	20	38	18	21	28	65	31	2	3	14	6	76	3,2	1,02	213	3,1	1,05	289	3,1	1,05

.

ortalama 3,1 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,1 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"Orman köylüsünün iş bulma imkanı artmıştır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,4 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,6 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,6 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,5 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"Genel olarak değişen bir şey olmamıştır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,0 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 2,8 puan vermişlerdir. Ayrıca kadın katılımcılar ortalama 3,0 puan ve erkek katılımcılar ortalama 2,9 puan verdikleri tespit edilmiştir.

"Yapılan işlerde başarı artmıştır" önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,4 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,4 puan vermişlerdir. Ayrıca kadın katılımcılar ortalama 3,3 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,5 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"Kişisel koruyucu donanım kullanımı artmıştır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,8 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,0 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,2 puan ve erkek katılımcılar ortalama 2,8 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"İlkyardım ve acil müdahale konularında bilinçli yapılan hareket artmıştır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,9 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,0 puan vermişlerdir. Ayrıca kadın katılımcılar ortalama 3,3 puan ve erkek katılımcılar ortalama 2,8 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"Arazi şartlarına uygun ekipman kullanımı artmıştır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,1 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,1 puan vermişlerdir. Ayrıca kadın katılımcılar ortalama 3,3 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,0 puan verdikleri tespit edilmiştir.

"Orman üretim işçileri iş alanında risk analizi yapabilir seviyededir" önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,8 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,1 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,1 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,0 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"Orman üretim işçilerinin meslek bilinci ve aidiyeti artmıştır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,2 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,2 puan vermişlerdir. Ayrıca kadın katılımcılar ortalama 3,2 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,2 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"Mesleki yeterlilik belgesine sahip işçiler ile yapılan üretimin süresi azalmıştır"* önermesine

orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 2,9 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,1 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,3 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,0 puan verdikleri tespit edilmiştir. *"Mesleki yeterlilik belgesine sahip işçiler ile yapılan üretimin kalitesi artmıştır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,2 puan ve orman muhafaza memurları ortalama 3,4 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,3 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,3 puan verdikleri tespit edilmiştir.

4.2.8 Katılımcıların mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi görüşleri

Bu çalışmada katılımcıların orman üretim işçilerinin orman üretim işlerinde gösterdikleri performanslardan yola çıkarak anket sorularına verdikleri yanıtlara göre ulusal mesleki yeterlilik sürecinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Ulusal mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi, ormancılık faaliyetlerinin daha profesyonel bir şekilde gerçekleştirilmesi, ülkenin ormancılık üretim işlerinde pozitif bir ivmelenme gerçekleştirmesi amacıyla yapılabileceklere ilişkin 9 önerme hazırlanmıştır. Katılımcıların mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi için yapılan önermelere verdikleri puanlar meslek grupları ve katılımcı cinsiyetine göre Çizelge 4.21 ve Çizelge 4.22'de verilmiştir.

Çizelge 4.21 ve 4.22 incelendiğinde; ulusal mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi için sunulan önermelere; orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,1±0,94 puan, orman muhafaza memurları 3,7±1,12 puan ve kadın katılımcıların 3,7±1,11 ve erkek katılımcıların 3,9±1,08 puan verdikleri tespit edilmiştir.

Çalışma öncesinde orman üretim işçilerinin "orman üretim işçiliğini" öğrenebilecekleri herhangi bir eğitim yeri olmadığı bilinmektedir. Öte yandan orman üretim işçilerinin ulusal mesleki yeterlilik belgesi alma süreçlerinde bilgi ve performanslarının sınanması nedeniyle bir eğitim almaları gerektiği düşünülmüştür. Bu nedenle *"Ormancılık meslek liselerinin vb. eğitim kurumlarının kurulması yararlı olacaktır"* ve *"Ormancılık konularına ilişkin (üretim, koruma, ağaçlandırma, yangın vb.) periyodik olarak orman köylerinde toplantılar yapılmalıdır"* önermelerinin katılımcılar tarafından değerlendirilmesi istenmiştir. *"Ormancılık meslek liselerinin vb. eğitim kurumlarının kurulması yararlı olacaktır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama

Çizelge 4.21 Ulusal mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi için yapılan önermelere ilişkin meslek guruplarına ayrılmış katılımcı görüşleri

	Kesinlikle Katılıyorum				Katılıyorum				Kararsızım				Katılmıyorum				Kesinlikle Katılmıyorum				Toplam						Genel Toplam		
	M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.		OMM		M.			OMM					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Ormancılık meslek liselerinin vb eğitim kurumlarının kurulması yararlı olacaktır	39	39	55	29	51	50	82	44	8	8	27	14	3	3	24	13	0	0	0	0	101	4,2	0,73	188	3,9	0,97	289	4,0	0,91
Ormancılık konularına ilişkin (üretim, koruma, ağaçlandırma, yangın vb.) periyodik olarak orman köylerinde toplantılar yapılmalıdır	41	41	60	32	53	52	80	43	6	6	12	6	1	1	34	18	0	0	2	1	101	4,3	0,63	188	3,9	1,09	289	4,0	0,98
Kişisel koruyucu donanım kullanımının yaygınlaştırılması için devlet destekli (kredi/hibe) ekipman tedariki sağlanmalıdır	50	50	45	24	43	43	75	40	4	4	29	16	2	2	36	19	2	2	3	2	101	4,4	0,82	188	3,7	1,09	288	3,9	1,06
Üretim işlerinde teknolojinin kullanımının devlet hibe-kredileri ile desteklenmesi gerekmektedir	45	45	48	26	47	47	70	37	3	3	23	12	5	5	46	24	1	1	1	1	101	4,3	0,83	188	3,6	1,13	289	3,9	1,08
Orman idaresi tarafından üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği standartları ve uygulamasının takibi artırılmalıdır	42	42	50	27	44	44	75	40	6	6	23	12	6	6	40	21	3	3	0	0	101	4,1	0,98	188	3,7	1,08	289	3,9	1,07
Ormancılıkta iş güvenliği ve sağlığı üzerine orman idaresi tarafından ayrı bir birim ve denetim mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir.	40	40	45	24	40	40	92	49	11	11	18	10	5	5	31	16	5	5	2	1	101	4,0	1,08	188	3,8	1,02	289	3,9	1,05
Orman üretim işçiliğinde mesleki yeterlilik beceri ve bilgi sınavlarının seçiciliği artırılmalıdır	42	42	45	24	46	46	84	45	11	11	17	9	2	2	41	22	0	0	1	1	101	4,3	0,73	188	3,7	1,08	289	3,9	1,01
Üretim işçiliğinde sınıflar oluşturulabilir (A sınıfı tüm üretim işlerinde, B sınıfı sıklık ve ilk aralama, C sınıfı baltalık vb)	34	34	59	31	39	39	58	31	10	10	22	12	12	12	47	25	6	6	2	1	101	3,8	1,19	188	3,7	1,19	289	3,7	1,19
Orman üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği hususunda ormancılık mevzuatına daha caydırıcı yaptırımların eklenmesi	37	37	60	32	53	52	62	33	8	8	17	9	0	0	45	24	3	3	4	2	101	4,2	0,82	188	3,7	1,21	289	3,9	1,12
Ortalama	40	40	51	27	45	44	74	39	8	8	20	11	5	5	42	22	3	3	2	1	101	4,1	0,94	188	3,7	1,12	289	3,8	1,09

Çizelge 4.22 Ulusal mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi için yapılan önermelere ilişkin cinsiyet guruplarına ayrılmış katılımcı görüşleri

	Kesinlikle Katılıyorum				Katılıyorum				Kararsızım				Katılmıyorum				Kesinlikle Katılmıyorum				Toplam						Genel Toplam		
	K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K.		E.		K			E					
	F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*	*F*	$\bar{x}$	*S*
Ormancılık meslek liselerinin vb eğitim kurumlarının kurulması yararlı olacaktır	21	28	73	34	40	53	93	44	8	11	27	13	7	9	20	9	0	0	0	0	76	4,0	0,87	213	4,0	0,92	289	4,0	0,91
Ormancılık konularına ilişkin (üretim, koruma, ağaçlandırma, yangın vb.) periyodik olarak orman köylerinde toplantılar yapılmalıdır	21	28	80	38	40	53	93	44	5	7	13	6	8	11	27	13	2	3	0	0	76	3,9	1,00	213	4,1	0,97	289	4,0	0,98
Kişisel koruyucu donanım kullanımının yaygınlaştırılması için devlet destekli (kredi/hibe) ekipman tedariki sağlanmalıdır	21	28	74	35	37	49	81	38	8	11	25	12	9	12	29	14	1	1	4	2	76	3,9	0,99	213	3,9	1,08	288	3,9	1,06
Üretim işlerinde teknolojinin kullanımının devlet hibe-kredileri ile desteklenmesi gerekmektedir	23	30	70	33	27	36	90	42	6	8	20	9	19	25	32	15	1	1	1	0	76	3,7	1,19	213	3,9	1,03	289	3,9	1,08
Orman idaresi tarafından üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği standartları ve uygulamasının takibi artırılmalıdır	25	33	67	31	30	39	89	42	5	7	24	11	16	21	30	14	0	0	3	1	76	3,8	1,11	213	3,9	1,05	289	3,9	1,07
Ormancılıkta iş güvenliği ve sağlığı üzerine orman idaresi tarafından ayrı bir birim ve denetim mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir.	17	22	68	32	38	50	94	44	10	13	19	9	9	12	27	13	2	3	5	2	76	3,8	1,01	213	3,9	1,06	289	3,9	1,05
Orman üretim işçiliğinde mesleki yeterlilik beceri ve bilgi sınavlarının seçiciliği artırılmalıdır	21	28	66	31	35	46	95	45	8	11	20	9	12	16	31	15	0	0	1	0	76	3,9	1,00	213	3,9	1,01	289	3,9	1,01
Üretim işçiliğinde sınıflar oluşturulabilir (A sınıfı tüm üretim işlerinde, B sınıfı sıklık ve ilk aralama, C sınıfı baltalık vb)	21	28	72	34	24	32	73	34	11	14	21	10	19	25	40	19	1	1	7	3	76	3,6	1,18	213	3,8	1,20	289	3,7	1,19
Orman üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği hususunda ormancılık mevzuatına daha caydırıcı yaptırımların eklenmesi	20	26	77	36	30	39	85	40	7	9	18	8	18	24	27	13	1	1	6	3	76	3,7	1,15	213	3,9	1,10	289	3,9	1,12
Ortalama	21	28	70	33	31	40	88	41	8	10	20	10	16	20	31	15	1	1	4	2	76	3,7	1,11	213	3,9	1,08	289	3,8	1,09

4,2 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,9 puan, kadın katılımcılar ortalama 4,0 puan ve erkek katılımcılar ortalama 4,0 puan vermişlerdir. *"Ormancılık konularına ilişkin (üretim, koruma, ağaçlandırma, yangın vb.) periyodik olarak orman köylerinde toplantılar yapılmalıdır"* önermesine ise orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,3 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,9 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,9 puan ve erkek katılımcılar ortalama 4,1 puan vermişlerdir.

Çalışma öncesi yapılan literatür incelemesinde; orman köylülerinin oldukça yoksul bir kesim olduğuna vurgu yapan kaynaklardan yola çıkarak yoksul ve kişisel koruyucu ekipman kullanımı konusunda yeterli bilgisi olmayan orman köylülerinin devlet tarafından birçok konuda sübvansiyonlar yapıldığı bilinmekte ve alışılagelmiş geleneksel ve özensiz üretim işçiliğinin yok olması için devletin desteklemesi gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle *"Kişisel koruyucu donanım kullanımının yaygınlaştırılması için devlet destekli (kredi/hibe) ekipman tedariki sağlanmalıdır"* ve *"Üretim işlerinde teknolojinin kullanımının devlet hibe-kredileri ile desteklenmesi gerekmektedir"* önermeleri oluşturulmuştur. "*Kişisel koruyucu donanım kullanımının yaygınlaştırılması için devlet destekli (kredi/hibe) ekipman tedariki sağlanmalıdır"* önermesine katılımcılardan orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,4 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,6 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,9 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,9 puan ve *"Üretim işlerinde teknolojinin kullanımının devlet hibe-kredileri ile desteklenmesi gerekmektedir"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,3 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,6 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,7 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,9 puan verilmiştir.

Çalışmada orman üretim işçilerinin ulusal mesleki yeterlilik belgesi alma sürecinde kendi bilgi ve becerileri ile sınandıkları bilinmektedir. Ancak özellikle iş sağlığı ve güvenliği konularında orman üretim işçilerinin göz ardı edebileceği ya da önemini idrak edemedikleri huşuların olabileceği düşüncesi ile *"Orman idaresi tarafından üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği standartları ve uygulamasının takibi artırılmalıdır"*, *"Ormancılıkta iş güvenliği ve sağlığı üzerine orman idaresi tarafından ayrı bir birim ve denetim mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir."* ve *"Orman üretim işlerinde iş*

sağlığı ve güvenliği hususunda ormancılık mevzuatına daha caydırıcı yaptırımların eklenmesi" önermeleri oluşturulmuştur.

Katılımcılardan *"Orman idaresi tarafından üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği standartları ve uygulamasının takibi artırılmalıdır"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,1 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,7 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,8 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,9 puan vermişledir. *"Ormancılıkta iş güvenliği ve sağlığı üzerine orman idaresi tarafından ayrı bir birim ve denetim mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir."* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,0 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,8 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,8 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,9 puan vermişledir. *"Orman üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği hususunda ormancılık mevzuatına daha caydırıcı yaptırımların eklenmesi"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,2 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,7 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,7 puan ve erkek katılımcılar ortalama 39 puan vermişledir.

"Orman üretim işçiliğinde mesleki yeterlilik beceri ve bilgi sınavlarının seçiciliği artırılmalıdır" önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 4,3 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,7 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,9 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,9 puan; *"Üretim işçiliğinde sınıflar oluşturulabilir (A sınıfı tüm üretim işlerinde, B sınıfı sıklık ve ilk aralama, C sınıfı baltalık vb)"* önermesine orman/orman endüstri mühendisleri ortalama 3,8 puan, orman muhafaza memurları ortalama 3,7 puan, kadın katılımcılar ortalama 3,6 puan ve erkek katılımcılar ortalama 3,8 puan vermişlerdir.

5 TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, Türkiye'de meslek standartlarının oluşturulması ve akabinde ulusal meslek yeterliliklerin belirlenmesi sürecinde ormancılık sektörü ele alınmıştır. Çalışma iki ana başlıkta gerçekleştirilmiştir. Birinci bölümde; Türkiye'de ormancılık için bugüne kadar geliştirilen ulusal meslek yeterliliklerin illere dağılımı yapılmıştır. Çalışma sonucunda "orman üretim işçiliği" ile ilgili ulusal mesleki yeterlilik belgelerinin, ormancılıkta oduna dayalı orman ürünleri üretiminin yoğun olarak gerçekleştirildiği bölgelerde daha çok verildiği görülmüştür. Bu sonucun temel nedeninin OGM'nin 303 sayılı tebliğinde üretim işlerinin dağıtımında belge zorunluluğunun olması gösterilebilir. Çalışmada "orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterlilik" belgesi ile belgelenenlerin İç Anadolu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerinde sayıca diğer bölgelere nazaran beklenmedik bir şekilde fazla olduğu görülmektedir. Çalışmada "orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterlilik" belgesi ile belgelendirilen orman işçilerinin illere dağılımının "orman üretim işçiliği ulusal yeterlilik" belgelendirme kartogramı ile uyum içinde olması beklenirken farklı bir dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. İç Anadolu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerinde orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterlilik belgesi ile belgelendirmenin sayıca fazla olmasının nedeni olarak bu bölgelerde orman işçilerinin ağaçlandırma çalışmalarında çalışabilirliklerini artırmak olabileceği gibi belge verebilen kuruluşların yöre halkına telkinleri de bir neden olarak gösterilebilir.

Çalışmanın ikinci bölümünde mesleki yeterlilik belgesi alan orman işçileri ile ilgili yapılan anket verileri değerlendirilmiştir. Çalışmaya katılan orman muhafaza memurları ile mühendislerinin yaklaşık dörtte üçünün 24-34 yaş aralığında ve çoğunlukla 1-5 yıllık bir deneyime sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuç "tecrübe" konusunda yetersiz bir grup ile karşı karşıya kalındığını gösterse de birim yıl başına yapılan üretim miktarı, sayısı, karşılaşılan orman işçisi sayısı bakımından yoğun orman işi yükü olan bir bölge müdürlüğünün çalışma alanı seçilmesi nedeni ile bu durumun olumsuz yanlarını bertaraf ettiği düşünülmektedir.

Ormancılık ile ilgili ulusal mesleki yeterlilik birimlerinin katılımcılar tarafından yeterince bilinmediği sonucuna varılmıştır. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün üretim

yoğun bir bölge müdürlüğü olması nedeniyle "orman üretim işçiliği" hususunda katılımcıların daha çok bilgi sahibi olduğu, "alan kılavuzu", "orman yetiştirme ve bakım işçisi", "odun dışı ürün toplayıcısı (yerden)" ve "odun dışı ürün toplayıcısı (yüksekten)" yeterlilikleri hususunda daha az haberdar oldukları görülmektedir. Nitekim ulusal mesleki yeterliliklerin sürdürülebilir orman yönetimi kriterleri ile etkileşimi de (Porsuk 2021) dikkate alınarak yapılacak sürdürülebilir ormancılık çalışmaları için ulusal mesleki yeterliliklerin bilinmesi ve geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu sonuçları ormancılık için önemli bir konu olan mesleki yeterlilik konusunda hizmet içi seminerlerde daha çok önem verilmesi gerekliliğini doğurmaktadır.

Çalışmanın başında anket soruları hazırlanırken orman üretim işçiliği ulusal mesleki yeterlilik birimleri incelenmiş ve ulusal mesleki yeterliliklerde sadece "ağaç kesme" başlığı altında ağaç kesme ve boylama operatörlülerinin yer aldığı, aynı zamanda "emval sürütme, yükleme ve boşaltma" başlığı altında iki farklı iş kaleminin olduğu ve bunların ayrı birer yeterlilik olarak değerlendirilebileceği düşünülmüştür. Her iki yeterlilik için katılımcılara göre daha da alt birimlere ayrılmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır. Katılımcıların birbirinin devamı niteliğinde olan ağaç kesme ve boylama işlerini birbirinden ayrı bir şekilde genel olarak ayrı düşünmemektedirler. Bunun nedeni olarak üretim işlerinde ağaç kesme ve boylama kısaca "kesme" işi olarak tanımlanması gösterilebilir. Buna karşılık orman üretim işlerinde orman teşkilatı sürütme ile yükleme ve boşaltmayı ayrı iş kalemleri olarak kabul etmektedir. Buna bağlı olarak orman üretim işlerinde şartnameleri, vahidi fiyatları ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Çalışma sonucunda ise katılımcılara göre "emvali sürütme, yükleme ve boşaltma" iş kalemlerinin ayrı olarak değerlendirilmesine gerek olmadığı görülmektedir. Sonuç olarak ulusal mesleki yeterliliklerin oluşturulması bu yeterlilik belgeleri ile çalışanların gözlemlenmesi hukuki ve politik alt yapıların geliştirilmesi için belirli bir süreye daha ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Orman üretim çalışmalarında kazalara karşı önlem alma, kaza halinde ilk müdahaleyi yapabilme ve çevreye duyarlı hareket edebilme konularında katılımcılara göre orman üretim işçilerinin hala eksiklerinin olduğu görülmektedir. Bu konu can ve mal güvenliği ile ilgili olması nedeniyle ayrıca üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Çalışma sonucunda mühendislerin orman muhafaza memurlarına göre ve erkeklerin kadın çalışanlara göre bu konularda orman üretim işçilerini daha az yeterli gördükleri söylenebilir. Esasında üretim çalışmalarında yer alan orman üretim işçilerinin birçoğunun orman köylüsü olması ve orman köylü nüfusunun yoksullukla mücadele ediyor olması iş ile ilgili ekipman tedarikini zorlaştırdığı sonucuna varılmaktadır. Bununla beraber gelenekselleşmiş orman üretim işçiliği düzeninden kişisel koruyucu ekipman kullanımı, iş sağlığı ve güvenliği konularına hakimiyet vb. konularında oluşması gereken "*meslek kültürü*"'nün henüz yeterince oluşmadığı düşünülmektedir. Ayrıca, katılımcıların orman üretim işçilerinin ilk yardım becerileri konusunda en düşük puanları vermeleri; katılımcılara göre, orman üretim işçilerinin ilk yardım konusunda daha az yeterli olduklarını göstermektedir.

Ulusal mesleki yeterlilik seçmeli birimlerinden "ağaç kesme ve boylama" yeterliliğine sahip orman üretim işçileri ile ilgili hazırlanan önermelere katılımcıların verdiği puanlar diğer yeterlilik birimleri arasında en yüksek ortalama değere sahiptir. Bu sonuç; Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde orman üretim işlerinde çalışan orman işçisinin ağaç kesme ve boylama ile ilgili hususlara daha hakim olduğunu göstermektedir. Katılımcılara göre ağaç kesme ve boylama ile ilgili likert ölçeğinde en düşük puan orman üretim işçilerinin ağacı boylaması hususunda verilmiştir. Katılımcılara göre orman işçileri ağacı kendi başına boylamada diğer iş kalemlerine nazaran daha az yeterli olarak görülmektedir.

Katılımcıların orman üretim işçilerinin "sürütme, yükleme ve boşaltma" hakkındaki bilgi düzeylerine ilişkin verilen ortalama puanlarının, "ağaç kesme" yeterliliği ile ilgili bilgi düzeylerine ilişkin verilen puanlardan düşük olduğu görülmektedir. Bu sonuç; katılımcılara göre orman üretim işçilerinin yuvarlak odunları sürütme, yükleme ve boşaltma süreçleri ile ilgili bilgilerinin daha az yeterli olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada katılımcılara göre orman üretim işçilerinin orman üretim işçiliği ulusal mesleki yeterliliklerinin zorunlu ve seçmeli birimlerine ilişkin bilgi düzeyleri *"ağaç kesme ve boylama" > "sürütme, yükleme ve boşaltma" > "iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat"* şeklinde sıralanabilir. Bu durum özellikle iş kazaları ve çevreye duyarlılık

konularını ortaya çıkarmaktadır. Bu konularda yapılan çalışmalarda üretim işçilerinin bilgilendirilmesi ve eğitimine vurgu yapılmaktadır. Akgün vd. (2021) çalışmalarında, ormancılıkta iş kazalarının önlenmesi için iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin önemini ortaya koymaktadır (Akgün vd. 2021). Bunun yanında ormancılıkta özelikle sürütme esnasında çevreye verilen zararların eğitimler ile azaltılabileceği (Öztürk ve İnan 2022) dikkate alınarak mesleki yeterlilik ile ilgi bilgi düzeylerinin artırılması gerekmektedir.

Çalışmada ulusal mesleki yeterlilik belgelendirme sürecinde gerçekleştirilen sınavlar ile ilgili katılımcılardan alınan görüşlere göre; mesleki yeterlilik sınavlarından önce orman üretim işçilerinin eğitim alması, sınavlarda başarısız olan işçilerin yeniden eğitime tabi tutulması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu konuda hem mesleki eğitim veren kurumların (İşseveroğlu ve Gençoğlu 2011, İşler 2012, Tamer ve Özcan 2014, yıldırım ve Şahin 2015) hem de yetişkinlerin eğitimi (Terzioğlu Barış 2013, Adıgüzel 2014) hususlarının önemi ortaya çıkmaktadır. Sınavların güvenliği ve güvenilirliği açısından sınavların orman arazisinde yapılması, oluşturulmuş yapay sınav ortamlarında adayların bilgi ve becerilerinin sağlıklı olarak ölçülemediği ve sınavların kamera ile kayıt altına alınmaya devam etmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte; katılımcılara göre orman üretim işçilerinin periyodik olarak belgelerinin yenilenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bununla beraber katılımcılar orman üretim işçiliği ulusal mesleki yeterlilik belgesine sahip bireyler ile gerçekleştirilen orman üretim işlerinde başarının artacağına inanmaktadırlar.

Çalışmada katılımcıların gözlemlerine göre ulusal mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin kazanımlarının olduğu görülmektedir. Katılımcılara göre; orman üretim işçilerinin iş bulma imkanının arttığı, orman üretim işçilerinin mesleki becerilerinin, bilinçlerinin ve aidiyet duygularının arttığı, daha kısa sürede ve daha kaliteli iş yapıldığı sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda öz yeterliliğin iş performansını olumlu yönde etkilediği düşünüldüğünde (Durmaz ve Ören 2017) mesleki yeterliliklerin uzun vadede çalışanların mesleki öz güven ve öz yeterliliklerine de katkısı olacağı düşünülmektedir.

Katılımcılara göre her ne kadar orman üretim işçilerinin iş sağlığı ve güvenliği konularında daha az yeterli olduklarını belirtmiş olsalar da iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda mesleki yeterlilik belgesi ile belgelenenlerin diğer konulara nazaran daha az farkındalığının arttığı söylenebilir. Bunun yanında genel olarak bir değişim olmadığını düşünen bir katılımcı grubunun da olduğu ancak puanlamada diğer olumlu görüşlere oranla daha düşük bir oranda oldukları da görülmektedir. Bu sonuç ormancılıkta iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olumlu bir trendin mevcut olduğunu ancak henüz istenen seviyeye ulaşmadığı olarak yorumlanabilir.

Çalışma sonucunda katılımcılara göre ulusal mesleki yeterlilik belgesi ile belgelendirme süreci ile ilgili olarak, ormancılık mesleki eğitiminin lise vb. okullarda yapılması, orman köylüleri ile bilgilendirme toplantıları yapılması, kişisel koruyucu ekipman tedariki ve kullanımı ile üretimde teknoloji kullanımında kredi ve hibe ile işçilerin desteklenmesi, orman teşkilatının iş sağlığı ve güvenliği hususunda denetlemeler ve yaptırımlar ile ilgili mevzuatın yenilemesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Çalışma sonucunda katılımcılara göre orman üretim işçiliğinde kategorilerin (A sınıfı tüm üretim işlerinde, B sınıfı sıklık ve ilk aralama, C sınıfı baltalık vb) geliştirilebileceği söylenebilir.

Orman üretim işçiliği konusunda ulusal yeterlilikler ve işçilerin kazanımları ile işveren konumundaki OGM personelinin gözlemleri değerlendirildiğinde genel anlamda; mesleki yeterlilik sürecinin olumlu yönde karşılandığı, hatta sürecin eğitimlerle desteklenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Buna bağlı olarak ormancılıkta verilen eğitimlerin verimliliği artırmasına ilişkin Engür (2021)'in çalışması örnek olarak gösterilebilir. Çalışmada verilen eğitimlerin yaklaşık %20 verim artırdığını belirtmektedir. Ayrıca, Eker ve Korkmaz (2021) çalışmalarında ormancılıkta ağaçlandırma faaliyetlerinde çalışan işçilerde de benzer şekilde iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli bilgileri olmadığını belirtmişlerdir. Benzer durumun bu çalışmada da görüldüğü ve sonuç olarak ormancılıkta iş sağlığı ve güvenliği konusunda eksikliklerin olduğu, bu eksikliklerin eğitimler, kredi ve hibeler ile giderilebileceği düşünülmektedir.

6 ÖNERİLER

Bu çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde ormancılık teşkilatı personelinin ormancılık ile ilgili bütün yeterlilikler ve standartlar hakkında bilgilendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. OGM''nin uygulayıcı birimlerinde ulusal mesleki yeterlilikler ve standartların her yönü ile tartışılması, ormancılığın gelişimi açısından kullanılabilecek bir değer olduğunun fark edilmesi ve süreç içinde çalışan ve çalışmayan yönlerinin paydaş katılımcı toplantılar ile değerlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim ormancılık sektörünün orman-halk ilişkilerinin ve üretim-orman köylüsü ilişkilerini düzenlemede önemli bir rol üstlendiği bilinmektedir. Orman üretim işçiliğinin belirli bir standarda ulaşması sürecinde yeterliliklerin önemsenmesi ve rasyonel bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Bu amaçla öncelikli olarak orman teşkilatı personelinin konuya hakimiyeti hizmet içi eğitimlerle sağlanabilir.

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü çalışanlarının orman üretim işçilerinin iş sağlığı ve güvenliği hususunda yeterlilik belgeleri ile ilgili verilen önermelerde en düşük puanların "iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuatı" konularında olmasının bu konuda yeni politikaların geliştirilmesi ve hatta bir seferberlik olarak tanımlanabilecek düzeyde tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu tedbirlerin başında orman üretim işçilerinin eğitimi gelmektedir. Verilen eğitimler sonrası üretim işleri başladığında denetlemelerin ve denetlemelerde karşılaşılan istenmeyen durumlara ilişkin caydırıcı yaptırımların olması gerekmektedir. Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için önemli bir konu olan kişisel koruyucu ekipman kullanımının belirli bir süre de olsa hibeler ile desteklenmesi gerekmektedir.

Orman üretim işlerinde yuvarlak odunun sahadan çıkarılması sürecinde floraya ve faunaya verilen zararlar konusunda işçi eğitimleri gerçekleştirilmelidir. Dönem dönem orman üretim işçilerine sahada eğitimler verilmelidir. Eğitimler kadar önemli bir diğer husus sahaların üretim işçilerini teslimi ve geri alınması süreçleridir. Sahalara verilen zararların belgelendirilmesi kayıt altına alınması gerekmektedir.

Orman üretim işçilerinin yeterlilikler konusunda gelişiminin aynı zamanda ormancılığın gelişimine ivme katacağı açıktır. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde genel olarak ormancılık teşkilatının ulusal mesleki yeterlilik sürecini desteklediği, önemsediği ancak hala değişmeyen noktalarında olduğunu vurguladıkları görülmüştür. Çalışmanın amacına ulaşması ve Türkiye ormancılığına göre oldukça yeni bir süreç olan ulusal mesleki yeterlilik sürecinin amacına ulaşması ve ormancılığa maksimum fayda sağlayabilmesi için bu çalışma gibi merkezinde ormancılık ile ilgili ulusal mesleki yeterliliklerin olduğu çalışmaların sayısının artması gerekmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda diğer yeterlilik birimleri ile ilgili olabileceği gibi mesleki yeterlilik sürecinde yer alan diğer paydaşlarda (Mesleki Yeterlilik Kurumu, mesleki yeterlilik belgesi vermeye yetkili kuruluşlar, işçiler gibi) çalışmalara dahil edilebilir.

KAYNAKLAR

Acar, H. H. ve Şentürk, N. 1999. Artvin yöresindeki orman işçilerinde işçi sağlığı üzerine bir araştırma. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 49(1), 25-40.

Adıgüzel, O. C. 2014. Türkiye'nin Demografik Özellikleri Doğrultusunda İnformal Öğrenmelerin Sertifikasyonuna Yönelik Gereksinimin Analizi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Eğitim Özel Sayısı, 15-24.

Akgül, M., Esin, İ. A., Akay, A. O., Şentürk, N., ve Acar, H. H. (2021). Türkiye'de Ormancılık Sektöründe Meydana Gelen İş Kazalarının Değerlendirilmesi. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 23(2), 614-623.

Alkan, H., ve Demir, E. 2013. Orman köylerinde kooperatifçiliğin gelişimine etki eden etmenler. SDÜ Orman Fakültesi Dergisi, 14(1), 1-9.

Alkan, S. 2014. Kırsal Nüfus Değişiminin, Ormanlar ve Ormancılık Üzerine Etkileri (Trabzon İli Örneği). Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, 14 (1), 69-78

Anapa, S. 2008. Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı Yönetim ve Çalışma Psikolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Anonim 1956. 6831 Sayılı Orman Kanunu. Yayımlandığı Resmi Gazete Tarih: 8/9/1956 Sayı: 9402

Anonim 1982. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 2709 Kanun Numaralı. Yayımlandığı Resmî Gazete Tarih: 9/11/1982 Sayı: 17863 (Mükerrer)

Anonim 2019. Oduna Dayalı Orman Ürünlerinin Üretim İşlerine Ait Tebliğ. T.C. Orman Genel Müdürlüğü İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı.

Atmiş E., Günşen B., Özden, S., 2010. How can Turkey's forest cooperatives contribute to reducing rural poverty. Unasylva 234/235, Vol. 61.

Bakan, İ., Doğan, İ. F., ve Yılmaz, Y. S. 2017. Çalışanlarda Mesleki Öz Yeterlilik Algısı ile Örgütsel Muhalefet İlişkisi. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 9(2), 54-70.

Canbey Özgüler, V. 2018. İşgücü piyasalarında gençler ve mesleki yeterlilikler sistemi. Verimlilik Dergisi, Sayı:2, 115-132.

Canbey-Özgüler, V. 2017. Türkiye'de Mesleki Yeterlilikler Sistemi ve Sendikalar. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(22), 15-43.

Cesur, İ. 2021. İklim değişikliği bağlamında kadın orman işçiliği ve hukuksal temeli (Kastamonu örneği) Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.

Çakır, Ö., ve Kellevezir, İ. 2018. İşgücü Piyasası bilgi sistemi: Türkiye için bir model önerisi. Çalışma İlişkileri Dergisi, 9(2), 1-23.

Çoban, H., ve Kurtuluş, D. B. 2007. İşletmelerde Avrupa Birliği ile entegre mesleki eğitim yönetimi: bir alan araştırması. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Daşdemir, İ., ve Kanburoğlu, S. 2009. Devlet orman işletmelerinde odun hammaddesi üretiminde tahtacıların rolü. II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi, Isparta.

Daşdemir, İ., ve Karcı, A. 2021. Ormancılık kooperatiflerine yönelik algı ve beklentiler: Yenice Orman İşletmesi örneği. Turkish Journal of Forestry, 22(2), 117-127.

Durmaz, Ş., ve Ören, K. 2017. Öz yeterlilik ve özgüvenin işgücü ve istihdama etkisine bir bakış. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 9 (1) 109-120.

Duruöz, E., Anıl, Y. ve Çoban, C., 1976. Orman Köylüsünün Ormancılık Kesiminde ve Orman Bölge Müdürlüklerindeki Kentlerde İşlendirilmesi Olanakları. Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayınları Teknik Bülten Seri 79. Şark Matbaası Ankara

Eker, M. ve Korkmaz, F. 2021. Kadın iş gücünün yer aldığı ağaçlandırma işlerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından değerlendirilmesi. Turkish Journal of Forestry, 22(3), 283-294.

Engür, M. 2021. Ormanda Yüksekte Çalişma:"Tırmanıcı/Budayıcı" Orman Çalışanlarının Güvenlik Performansının Geliştirilmesine Yönelik Önlemler. Ergonomi, 4(1), 22-34.

Erdoğrul, G., ve Öksüz, B. 2022. Kurumsal algı yönetimi sürecinde çalışanların rolü: kamu yöneticilerinin görüşlerine yönelik bir araştırma. Türk İdare Dergisi / Yıl: 94 • Haziran 2022 • Sayı: 494

Erkan Buğday, S., ve Özden, S. 2017. The relationship between terrain and rural migration (1965–2013) on the north of Turkey (the case of Kastamonu). Environmental Monitoring and Assessment, 189(4), 1-11.

EU, 2008. Recommendatıons European Parliament Council Recommendation of The European Parlıament and of The Councıl of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning (Text with EEA relevance). Official Journal of the European Union C 111/1.

Geray, U. 1989. Bir Bölüm Orman Köylülerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, 39 (2), 29-41

Güloğlu, Y., Cesur, İ., ve Bulut, A. 2022. Ormanlardaki iş kazalarında orman idaresinin hukuki sorumluluğu. Öneri Dergisi, 17(58), 549-575.

İşler, H. 2012. Mesleki ve Teknik Eğitimde Değişen Paradigmalar. Mesleki Bilimler Dergisi (MBD), 1(2), 119-131.

İşseveroğlu, G., ve Gençoğlu, Ü. G. 2011. Türkiye'de meslek yüksekokullarının bölge ihtiyaçlarına uygunluğu üzerine bir araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:49, 24-36.

Kahya, C. 2015. Mesleki özyeterlilik ve örgütsel sessizlik ilişkisini belirlemeye yönelik ampirik bir çalışma. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1), 293-314.

KOBM, 2023. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Personel Şube Müdürlüğü verileri

MYK, 2015b. Orman Yetiştirme Ve Bakım İşçisi. Seviye 3 Ulusal Yeterlilik 15UY0237-3 Revizyon No: 00 Tadil No: 01. Ulusal Yeterlilik. Mesleki Yeterlilik Kurumu. Pp. 26. (file:///C:/Users/Asus/Downloads/15UY0237-3%20Rev%2000%20Orman%20Yeti%C5%9Ftirme%20ve%20Bak%C4%B1m%20%C4%B0%C5%9F%C3%A7isi%20(2).pdf (erişim 01.12.2023)

MYK, 2015a. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2015/1) Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi. Mesleki Yeterlilik Kurumu

MYK, 2017a. Alan Kılavuzu. Ulusal Yeterlilik 17UY0282-4 Alan Kılavuzu Seviye 4 Revizyon No: 00 Tadil No: 01 Mesleki Yeterlilik Kurumu pp: 14 Ankara, 2017 (file:///C:/Users/Asus/Downloads/17UY0282-4%20Rev%2000%20Alan%20K%C4%B1lavuzu%20(1).pdf) (erişim 01.12.2023)

MYK, 2017b. Ulusal Yeterlilik 17UY0283-2 Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden) Seviye 2 Revizyon No:00 Tadil No:01 Mesleki Yeterlilik Kurumu pp: 17 Ankara (file:///C:/Users/Asus/Downloads/17UY0283-2%20Rev%2000%20Odun%20D%C4%B1%C5%9F%C4%B1%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Toplay%C4%B1c%C4%B1s%C4%B1%20(Yerden)%20(1).pdf) (erişim 01.12.2023)

MYK, 2017c. Ulusal Yeterlilik 17UY0283-2 Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden) Seviye 2 Revizyon No:00 Tadil No:01 Mesleki Yeterlilik Kurumu pp: 20 Ankara (file:///C:/Users/Asus/Downloads/17UY0284-3%20Rev%2000%20Odun%20D%C4%B1%C5%9F%C4%B1%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Toplay%C4%B1c%C4%B1s%C4%B1%20(Y%C3%BCksekten)%20(1).pdf)

MYK, 2020. Orman Üretim İşçisi Seviye 3 Revizyon No: 01 Referans Kodu: 15UY0236-3. Ulusal Yeterlilik. Mesleki Yeterlilik Kurumu. pp:21 (file:///C:/Users/Asus/Downloads/15UY02363%20Rev%2001%20Orman%20%C3%9Cretim%20%C4%B0%C5%9F%C3%A7isi%20(4).pdf) (erişim 01.12.2023)

MYK, 2023a. Mesleki Yeterlilik Kurumu Web Sitesi (https://portal.myk.gov.tr/)

MYK, 2023b. T. C Mesleki Yeterlilik Kurumu Sınav ve Belgelendirme Dairesi Başkanlığı'nın E-44172204-622.03-2176 Sayı ve 24/04/2023 tarihli yazısı.

OGM İstatistik, 2020. Ormancılık İstatistikleri 2020. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü e-kütüphane. Erişim (11.02.2022)

OGM, 2021. 2020 Türkiye Orman Varlığı. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi ve Planlaması Daire Başkanlığı, Ankara p:53.

Özden, S., ve Erkan Buğday, S. 2015. Üretim Faktörü Olarak Orman Köylüsünün Nüfus Hareketleri: Kastamonu Örneği. Kastamonu University Journal of Forestry Faculty, 15(2).

Özer, M. 2020. Türkiye'de mesleki eğitimde paradigma değişimi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40(2), 357-384.

Öztürk, T., ve İnan, M. (2022) Odun üretim çalışmalarından sonra meşcerede kalan ağaçlardaki zararların incelenmesi (Belgrad Ormanı örneği). Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi, 8(2), 40-45.

Porsuk, T., 2021. Mesleki Yeterlilik Sistemi ve Sürdürülebilir Orman Yönetimindeki Önemi. Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi, 7(1), 34-45.

Sakıcı, O. E. 2009. Ağaç Serveti Envanterinde Kullanılan Çeşitli Örnekleme Yöntemlerinin Karşılaştırılması. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Saritaş, E., ve Türker, M. F. 2022. The Effect of Cooperatives Producing Non-Wood Forest Products on Rural Development: The Example of Kozak Subdistrict Agricultural Development Cooperative in Turkey. Journal of Sustainable Forestry, 1-17.

Soncu, S., 2016. Ormancılıkta Ağacın Kesilmesi, Devrilmesi Ve Boylanması Süreçlerindeki Tehlikelerin Belirlenmesi Ve Saha Uygulaması. T.C. çalışma ve sosyal güvenlik bakanlığı iş sağlığı ve güvenliği genel müdürlüğü. İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi.

Sözbilir, F. 2018. İşbaşı eğitim uygulamaları, öz-yeterlilik ve yenilikçilik davranışı arasındaki ilişki. İşletme Araştırmaları Dergisi, 10(1), 119-142.

Şafak, İ. 2022. Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüklerinde çalışan işçi personelin özellikleri. Ormancılık Araştırma Dergisi, 9(Özel Sayı), 105-114.

Şentürk, N., ve Acar, H. H. 1999. Orman işçiliği ve Doğu Karadeniz bölgesindeki durumu. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 47(1-2-3-4), 39-48.

Tamer, M. A., ve Özcan, M. 2014. Örgün Mesleki ve Teknik Eğitim Sisteminin Mesleki Eğitimin Paydaşlarınca Değerlendirilmesi. Milli Eğitim Dergisi, 44(203), 205-224.

Terzioğlu Barış, E. 2013. Türkiye'nin AB üyeliği sürecinde hayat boyu öğrenmede yetişkin eğitimcisi yeterlikleri. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 38(38), 149-165

Toksoy, D., Ayaz, H., ve Şen, G. 2008. Artvin ili orman köylerinin sosyo-ekonomik özellikleri. Artvin Çoruh University, Faculty of Forestry Journal, 9 (1-2), 1-11

Tolunay A., Alkan H., Korkmaz M., 2005. Burdur Gölhisar Halkının Çilesi: Gurbette Orman İşçiliği, I.Burdur Sempozyumu, 16-19 Kasım 2005, Burdur.

URL 1 https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/kurumsal/tarihce (erişim 02/05/2023)

URL 2 Ulusal Tez Merkezi https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ (erişim 15/11/2022)

Uzunsakal, E., ve YILDIZ, D. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 14-28.

Üstün, S., Çetin, A., Uzun, R. O., ve Çorumlu, V. 2016. Türkiye'de mesleki yeterlilikler ve 5. seviye (ön lisans) ulusal meslek standartları ve yeterliliklerin incelenmesi. In 5th International Vocational Schools Symposium–Prizren (Vol. 2, pp. 1122-1131).

Yıldırım, K., ve Şahin, L. 2015. Osmanlı'dan günümüze mesleki eğitimin gelişimi. Çalışma ve Toplum, 1(44), 77-112.

EKLER

EK 1. Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurul Kararı

EK 2. Anket

EK 1. Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurul Kararı

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
Fen, Matematik ve Sosyal Bilimler Etik Kurulu
DEĞERLENDİRME FORMU

Toplantı No:	30
Araştırmanın Yürütücüsü:	Ebru Kayaoğlu
Araştırmanın Başlığı:	Devlet Orman İşletmelerinde Mesleki Yeterlilik Sürecinin Değerlendirilmesi (Kastamonu Örneği)
Karar Tarihi:	18-01-2023
Kurul Görüşü:	Kabul Edilmiştir. Araştırmanın/Projenin uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

SONUÇ: Kabul Edilmiştir. Araştırmanın/Projenin uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

Başkan Profesör Dr Hüseyin Odabaş	İMZA
Başkan Yardımcısı Profesör Dr Ela Özkan Canbolat	İMZA
Üye Profesör Dr Gülcihan Yıldırım	İMZA
Üye Doçent Dr Hakan Çolak	İMZA
Üye Doçent Dr Bilgehan Tekin	İMZA
Üye Doçent Dr Emine Çeliksoy	İMZA
Üye Doçent Dr Süheyla Bozkurt Balcı	İMZA
Üye Doçent Dr Serap Aslan Cobutoğlu	İMZA
Üye Avukat Mehmet Çakmak	İMZA
Üye Doçent Dr Haydar Koç	İMZA

Belge Doğrulama Adresi:
https://etikkurul.karatekin.edu.tr/dogrulama/efd08e0a7214461a

EK 2. Anket

SAYIN KATILIMCI LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Dr. Öğr. Üyesi Seda Erkan Buğday'ın danışmalığını yaptığı ve Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tez çalışmasını sürdüren Ebru KAYAOĞLU GÜDEK tarafından hazırlanan "Devlet Orman İşletmelerinde Mesleki Yeterlilik Sürecinin Değerlendirilmesi (Kastamonu Örneği)" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasının veri toplama kısmında desteklerinizi bekliyoruz. Ülkemizde Mesleki Yeterlilik Sürecinin ormancılık uygulamaları üzerine etkilerini değerlendirebilmek için sizlerin bilgi, deneyim ve gözlemlerinizi bize aktarmanız bu çalışmanın bilime ve uygulamaya faydasını artırmak açısından büyük önem taşımaktadır. "*Bu çalışmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkında sahipsiniz. Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen formlardaki soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca araştırma amacı ile kullanılacaktır.*"[1]

Ebru KAYAOĞLU GÜDEK
Öğrenci

Dr. Öğr. Üyesi Seda ERKAN BUĞDAY
Danışman

1) Yaşınız: ……..

2) Cinsiyet:

a)	Kadın
b)	Erkek

3) Eğitim durumunuz:

a)	Lise	b)	Önlisans	c)	Lisans	d)	Yüksek lisans	e)	Doktora

4) Mesleğiniz:

a)	Orman muhafaza memuru
b)	Orman mühendisi
c)	Orman endüstri mühendisi

5) 4. Soruya cevabınız a ise; aktif **olarak orman muhafaza memuru olarak çalışma süreniz:** ……..

6) 4. Soruya cevabınız b/c ise; **orman/ orman endüstri mühendisliğinden mezun olma yılınız**: ……..

7) 4. Soruya cevabınız b/c ise; **orman/ orman endüstri mühendisi olarak aktif çalışma süreniz**: ……

8) Ormancılıkta **mesleki yeterlilik konularından** hangilerinden haberdarsınız. (Birden fazla tercih yapabilirsiniz)

a)	Alan Kılavuzu
b)	Orman Üretim İşçisi
c)	Orman yetiştirme ve alan işçisi
d)	Odun dışı ürün toplayıcısı (yerden)
e)	Odun Dışı ürün toplayıcısı (yüksekten)

9) Sizce orman üretim işçiliğine ilişkin mesleki yeterlilik belgelendirme sürecinde "**Ağaç kesme operatörlüğü**" ayrı ayrı "**ağaç kesme**" ve "**boylama**" operatörlüğü olarak iki ayrı yeterlilik olabilir mi?

a)	Evet iki ayrı operatörlük olarak belgelendirilmelidir.
b)	Hayır gerek yok bu hali yeterlidir.
c)	Kararsızım.

10) **10. Soruya cevabınız evet** ise neden iki ayrı yeterlilik olarak ayrılmalıdır?

a)	İki farklı beceri gerektirmektedir.
b)	İş kollarının ayrılması işte uzmanlığı artırır.
c)	Aynı anda iki işin gerçekleştirilmesi iş konsantrasyonunu bozabilir.
d)	Diğer (yazınız) ……

[1] ÇAKÜ Etik Kurul Örnek formu
(https://krtknadmn.karatekin.edu.tr/files/fmsetikkurul/ornek_veri_toplama_formu.pdf)

11) Sizce orman üretim işçiliğine ilişkin mesleki yeterlilik belgelendirme sürecinde "**Sürütme ve yükleme**" ayrı ayrı "**sürütme**" ve "**yükleme**" operatörlüğü olarak iki ayrı yeterlilik olabilir mi?

a)	Evet iki ayrı operatörlük olarak belgelendirilmeli
b)	Hayır gerek yok bu hali yeterlidir.

12) **12. Soruya cevabınız evet** ise neden iki ayrı yeterlilik olarak ayrılmalıdır.

a)	İki farklı beceri gerektirmektedir.
b)	İş kollarının ayrılması işte uzmanlığı artırır.
c)	Aynı anda iki işin gerçekleştirilmesi iş konsantrasyonunu bozabilir.
d)	Diğer (yazınız) ……..

13) Orman üretim işçiliği mesleki yeterlilik belgesine sahip kişilerin, arazide yaptığınız gözlemlere göre aşağıda verilen "**iş sağlığı ve güvenliği ile çevre mevzuat**" konularında ne derecede yeterli olduklarını düşünüyorsunuz. (Her bir öneriyi size uygun görüşün altına x işareti koyarak değerlendiriniz.)

		Kesinlikle Yeterli	Yeterli	Kararsızım/ Bilmiyorum	Yetersiz	Kesinlikle Yetersiz
a)	Kişisel koruyucu ekipmanları kullanmada					
b)	İş esnasında güvenlik tedbirlerine uymada					
c)	İş ekipmanlarını uygun işte kullanmada					
d)	İş ekipmanlarının bakım ve kontrollerini yapma hususunda					
e)	Çevreye duyarlı hareket etmede					
g)	İş kazalarında ilk yardım müdahalesi yapabilme beceresine sahiplik konusunda					

14) **Orman üretim işçiliği mesleki yeterlilik belgesine sahip kişilerin**, arazide yaptığınız gözlemlere göre aşağıda verilen "**ağaç kesme ve boylama**" konularında ne derecede yeterli olduklarını düşünüyorsunuz. (Her bir öneriyi size uygun görüşün altına x işareti koyarak değerlendiriniz.)

		Kesinlikle Yeterli	Yeterli	Kararsızım Bilmiyorum	Yetersiz	Kesinlikle Yetersiz
a)	Motorlu testereyi kullanmadan önce kontrol etmede					
b)	Kontrollü ve güvenli ağaç kesme konusunda					
c)	Ağacı devirme oyuğu açarak kesme konusunda					
d)	Devrilmiş ağacın dallarını budama konusunda					
e)	Dalları budanmış ağacın kabuklarının soyulması konusunda					
f)	Kabukları soyulmuş ağacın boylanması konusunda					
g)	Boylamada kendi başına ağacı en verimli şekilde değerlendirebilme					

15) **Orman üretim işçiliği mesleki yeterlilik belgesine sahip kişilerin**, arazide yaptığınız gözlemlere göre aşağıda verilen "**sürütme, yükleme ve boşaltma**" konularında ne derecede yeterli olduklarını düşünüyorsunuz. (Her bir öneriyi size uygun görüşün altına x işareti koyarak değerlendiriniz.)

		Kesinlikle Yeterli	Yeterli	Kararsızım/ Bilmiyorum	Yetersiz	Kesinlikle Yetersiz
a)	Orman emvallerinin sürütüleceği güzergahın tespitinde					
b)	Sürütme yapılacak emvalin temizliğinin yapılması hususunda					
c)	Sürütme yapılacak güzergâhtaki ağaçlara zarar vermeme hususunda					
d)	Sürütme yapılacak güzergâhtaki alt tabakaya zarar vermeme hususunda					
e)	Sürütme yapılacak güzergâhtaki yaban hayatına dikkat etme ve zarar vermeme hususunda					

f)	Orman emvalinin yüklenme/ boşaltılması şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma konusunda					
g)	Orman emvalinin şekline bağlı olarak güvenlik önlemleri alma konusunda					

16) Mesleki yeterlilik süreci üzerine sahip olduğunuz **bilgi, deneyim ve gözlemlerinize bağlı olarak** aşağıdaki önermelere ilişkin görüşlerinizi bildiriniz. (Her bir öneriyi size uygun görüşün altına x işareti koyarak değerlendiriniz.)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
a)	Mesleki yeterlilik sınavları öncesi halk eğitim merkezlerinde yetkin kişiler tarafından mesleki eğitim kursları verilmeli					
b)	Sınavlarda başarılı olamayanlar için ayrıca eğitim verilmelidir					
c)	Sınavlar ile gerçek uygulamalar birbiri ile örtüşmektedir dolayısıyla sınavlardaki başarı üretim becerilerini yansıtmaktadır					
d)	Sınavların her aşaması uygulamalı olarak orman arazisinde gerçek ekipmanlar ile yapılmalı					
e)	Sınavlarda görüntü kaydı zorunluluğu faydalıdır					
f)	Mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin teorik bilgileri yeterlidir					
g)	Mesleki yeterlilik belgesine sahip orman üretim işçilerinin pratik bilgileri yeterlidir					
h)	Bu hali ile mesleki yeterlilik belgesine sahip üretim işçisi ile çalışmak, ormancılık uygulamalarında başarıyı olumlu yönde etkiler					
ı)	Belgelerin 5 yılda bir yenilenme süresi yeterlidir.					

17) **Mesleki yeterlilik belgesi almadan önce ve aldıktan sonraki orman köylüsü** üzerine **gözlemlerinize** göre; (Her bir öneriyi size uygun görüşün altına x işareti koyarak değerlendiriniz.)

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
a)	Mesleki becerilerde gelişme gözlenmiştir					
b)	İş sağlığı ve güvenliği hususlarında gelişme gözlenmiştir					
c)	Orman köylüsünün iş bulma imkanı artmıştır					
d)	Genel olarak değişen bir şey olmamıştır					
e)	Yapılan işlerde başarı artmıştır					
f)	Kişisel koruyucu donanım kullanımı artmıştır					
g)	İlkyardım ve acil müdahale konularında bilinçli yapılan hareket artmıştır					
h)	Arazi şartlarına uygun ekipman kullanımı artmıştır					
ı)	Orman üretim işçileri iş alanında risk analizi yapabilir seviyededir					
j)	Orman üretim işçilerinin meslek bilinci ve aidiyeti artmıştır					
k)	Mesleki yeterlilik belgesine sahip işçiler ile yapılan üretimin süresi azalmıştır					
l)	Mesleki yeterlilik belgesine sahip işçiler ile yapılan üretimin kalitesi artmıştır					

18) **Mesleki yeterlilik sürecinin gelişimi için** aşağıdaki her bir öneriyi size uygun görüşün altına x işareti koyarak değerlendiriniz.

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
a)	Ormancılık meslek liselerinin vb eğitim kurumlarının kurulması yararlı olacaktır					
b)	Ormancılık konularına ilişkin (üretim, koruma, ağaçlandırma, yangın vb.) periyodik olarak orman köylerinde toplantılar yapılmalıdır					
c)	Kişisel koruyucu donanım kullanımının yaygınlaştırılması için devlet destekli (kredi/hibe) ekipman tedariki sağlanmalıdır					
d)	Üretim işlerinde teknolojinin kullanımının devlet hibe-kredileri ile desteklenmesi gerekmektedir					
e)	Orman idaresi tarafından üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği standartları ve uygulamasının takibi artırılmalıdır					
f)	Ormancılıkta iş güvenliği ve sağlığı üzerine orman idaresi tarafından ayrı bir birim ve denetim mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir.					
g)	Orman üretim işçiliğinde mesleki yeterlilik beceri ve bilgi sınavlarının seçiciliği artırılmalıdır					
h)	Üretim işçiliğinde sınıflar oluşturulabilir (A sınıfı tüm üretim işlerinde, B sınıfı sıklık ve ilk aralama, C sınıfı baltalık vb)					
ı)	Orman üretim işlerinde iş sağlığı ve güvenliği hususunda ormancılık mevzuatına daha caydırıcı yaptırımların eklenmesi					

Eklemek istediğiniz görüş ve önerilerinizi buraya yazabilirsiniz.

……
……
……
……
……

Katılımınız için teşekkür ederiz..

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı : Ebru KAYAOĞLU GÜDEK

Eğitim

Yüksek Lisans	Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı	2019-2023
Lisans	Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü	2015-2019

İş Deneyimi

Yıl	**Kurum**	**Görev**
2020-Halen	Orman Genel Müdürlüğü	Orman Mühendisi